

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา
สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

Satisfaction of Personnel and Students to the Development
Dimension of Art and Culture of Faculty of Education at
Burapha University

วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์

อภิเชษฐ จันทนา

เริ่มบริการ

30 ส.ค. 2559

31 พ.ค. 2559

363729

#BX 0180712

AQ 013979

โครงการวิจัยสถาบัน ตามความต้องการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีงบประมาณ 2557

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยตามความต้องการของคณะศึกษาศาสตร์
ด้วยเงินรายได้ของคณะศึกษาศาสตร์
ประจำปีงบประมาณ 2557

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ / สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม / คณะศึกษาศาสตร์

วารสาร ทรัพย์วิระปกรณ์, วท.ด. และ อภิเชษฐ จันทนา, ศษ.ม.: ความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิต ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 347 คน และบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ 1) ความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับมาก ส่วน ระดับความพึงพอใจของนิสิต อยู่ในระดับปานกลาง 2) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ของบุคลากรหญิงสูงกว่าบุคลากรชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาของบุคลากรสายสนับสนุนสูงกว่าบุคลากรสายวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ของนิสิตชั้นปี 1 มีสูงกว่า ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

KEYWORDS: SATISFACTION / DIMENSION OF ART AND CULTURE / FACULTY OF EDUCATION

WARAKORN SUPWIRAPAKORN, PH.D. AND APICHET JUNTANA, M.ED. :
SATISFACTION OF PERSONAL AND UNDERGRADUATE STUDENTS TO THE
DEVELOPMENT DIMENSION OF ART AND CULTURE OF FACULTY OF EDUCATION AT
BURAPHA UNIVERSITY

Abstract

The purpose of this research were study the satisfaction of personnel and undergraduate students to the development dimension of art and culture of Faculty of Education at Burapha University. The research sample were 347 students and 110 personals. The instruments used for data collection were the satisfaction of personnel and undergraduate students to the development dimension of art and culture of Faculty of Education at Burapha University questionnaires. Data was analyzed by independent t-Test and One way ANOVA.

The results revealed that 1) the personnel had high level of satisfaction and the undergraduate students had medium level of satisfaction, 2) the satisfaction of female personnel was higher than male personnel ($p < .05$) 3) the satisfaction of staff personnel was higher than academic personnel ($p < .05$) and 4) the satisfaction of 1st year undergraduate students was higher than 2nd year, 3rd year, and 4th year ($p < .05$).

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิต ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา
สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ฉบับนี้ สำเร็จ
ลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง จากนิสิต และบุคลากร คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สละเวลาตอบแบบสอบถามการวิจัย ซึ่งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จึง
ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ ที่ได้สนับสนุน ผลักดัน ให้ผลิตผลงานวิจัยใน
ครั้งนี้ จนสามารถบรรลุผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้เห็นความสำคัญของการวิจัย
และสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ในครั้งนี้

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ความรู้ทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในผลการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์

อภิเชษฐ จันทนา

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
Abstract.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
สุนทรียภาพ.....	6
สุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม.....	17
กรอบแนวคิดในการประเมินตามตัวชี้วัดที่ 11 ของ สมศ.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ตอน 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	32
ตอน 2 ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	34
ตอน 3 เปรียบคะแนนความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามลักษณะทางประชากร.....	39
ตอน 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	48
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
สรุปผลการวิจัย.....	51
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	61
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	62
ภาคผนวก ข. ประวัติผู้วิจัย.....	69

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี.....	26
2 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นกลุ่มบุคลากร.....	27
3 ผังการสร้างข้อคำถามแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร “ต่อการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	29
4 ลักษณะของบุคลากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการ ดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	33
5 ลักษณะของนิสิตกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	33
6 ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติ ทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกราย ข้อ.....	34
7 ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติ ทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกราย ด้าน.....	36
8 ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทาง ศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกรายข้อ.....	37
9 ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทาง ศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกรายด้าน.....	39
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสถานภาพทางเพศ.....	40
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสถานภาพทางสายงาน.....	42

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสถานภาพทางเพศ.....	44
13	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี.....	45
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพชั้นปี.....	46
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา เป็นรายคู่ตามสถานภาพชั้นปี ด้วยวิธี LSD.....	47

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสถานภาพทางเพศ.....	41
3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสถานภาพทางสายงาน.....	43
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสถานภาพทางเพศ.....	44
5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสถานภาพชั้นปี.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย ในการผลิตบัณฑิตครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรับใช้สังคม ประเทศชาติ การผลิตบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งอาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน และนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพ วิถีชีวิต และจิตใจอันดีงามของนิสิต และบุคลากรในคณะศึกษาศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นการ สนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัย ในการส่งเสริม สนับสนุน และธำรงไว้ซึ่งศิลปะ วัฒนธรรม และความเป็นไทย อันที่จะนำไปสู่การเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

นอกจากนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ยังมีพันธกิจหลัก 4 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม คณะศึกษาศาสตร์มีนิสิตที่เข้ามาศึกษาต่อตลอดจนผู้เข้ามาศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการ เพื่อนำไปใช้ในทางวิชาการอย่างแพร่หลาย ดังนั้นคณะศึกษาศาสตร์ จึงได้มีการจัดอาคาร สถานที่สำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนในการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ แก่นิสิตและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีส่วนร่วม สร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีสุนทรียภาพมิติทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม และสภาพภูมิทัศน์ภายนอก เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สวยงาม

การพัฒนาสุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนที่เป็นระบบเกี่ยวกับความงามทางศิลปะและวัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อบุคคล สถาบัน สภาพแวดล้อม และสังคมในแนวทางที่ดีขึ้น โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับร่วมกันได้ ผลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสิ่งใหม่ต้องไม่เป็นการทำลายคุณค่าทางสุนทรียของศิลปะและวัฒนธรรมเดิม

เป็นคุณค่าทางความงามของศิลปะและวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการรับรู้และความรู้สึก สามารถจรรโลงจิตใจให้มีความสุข มีรสนิยม ก่อให้เกิดวิถีชีวิตมนุษย์ ที่งดงาม สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่เข้าใจและผูกพัน การพัฒนาเชิงวัฒนธรรมสามารถสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีนวัตกรรมใหม่หมายถึง ทั้งทางเทคโนโลยี ระบบสังคม และความนิยม เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างสันติสุข นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินของตัวบ่งชี้ที่ 11 การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการประเมินความพึงพอใจของบุคลากร และนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของหน่วยงาน ดังนั้น คณะบดี คณะศึกษาศาสตร์ จึงได้ดำริ ให้มีการศึกษา สืบหาความพึงพอใจดังกล่าวขึ้น และกำหนดเป็นประเด็นสำคัญของการวิจัยสถาบันของคณะ ที่ต้องดำเนินการวิจัยโดยเร่งด่วน ในปีงบประมาณ 2557

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมขึ้น เพื่อให้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีการดำเนินงานครบถ้วนตามเกณฑ์การประเมิน บุคลากร และนิสิตได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทัศนคติของคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อที่จะนำผลการวิจัยที่ได้จากการสำรวจไปเป็นข้อเสนอให้คณะศึกษาศาสตร์ ไปพิจารณาปรับปรุงให้หน่วยงานมีความน่าเป็นอยู่ และทำให้นิสิตเกิดความประทับใจเมื่อมาใช้บริการกับหน่วยงาน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในระดับองค์กร นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมการบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบระดับความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์สำหรับการประเมินคุณภาพตาม ตัวบ่งชี้ที่ 11 ของ สมศ. ด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม
3. ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ปรับปรุงและพัฒนาส่วนงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยศึกษาแนวคิดของตัวแปรที่สำคัญ โดยสรุปดังนี้

การพัฒนาสุนทรียภาพ

การพัฒนาสุนทรียภาพ เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนที่เป็นระบบเกี่ยวกับความงามทางศิลปะและวัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อบุคคล สถาบัน สภาพแวดล้อม และสังคมในแนวทางที่ดีขึ้น โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับร่วมกันได้ ผลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสิ่งใหม่ต้องไม่เป็นการทำลายคุณค่าทางสุนทรีย์ของศิลปะและวัฒนธรรมเดิม การพัฒนาเชิงวัฒนธรรมสามารถสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีนวัตกรรมใหม่หมายถึง ทั้งทางเทคโนโลยี ระบบสังคม และความนิยม เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างสันติสุข

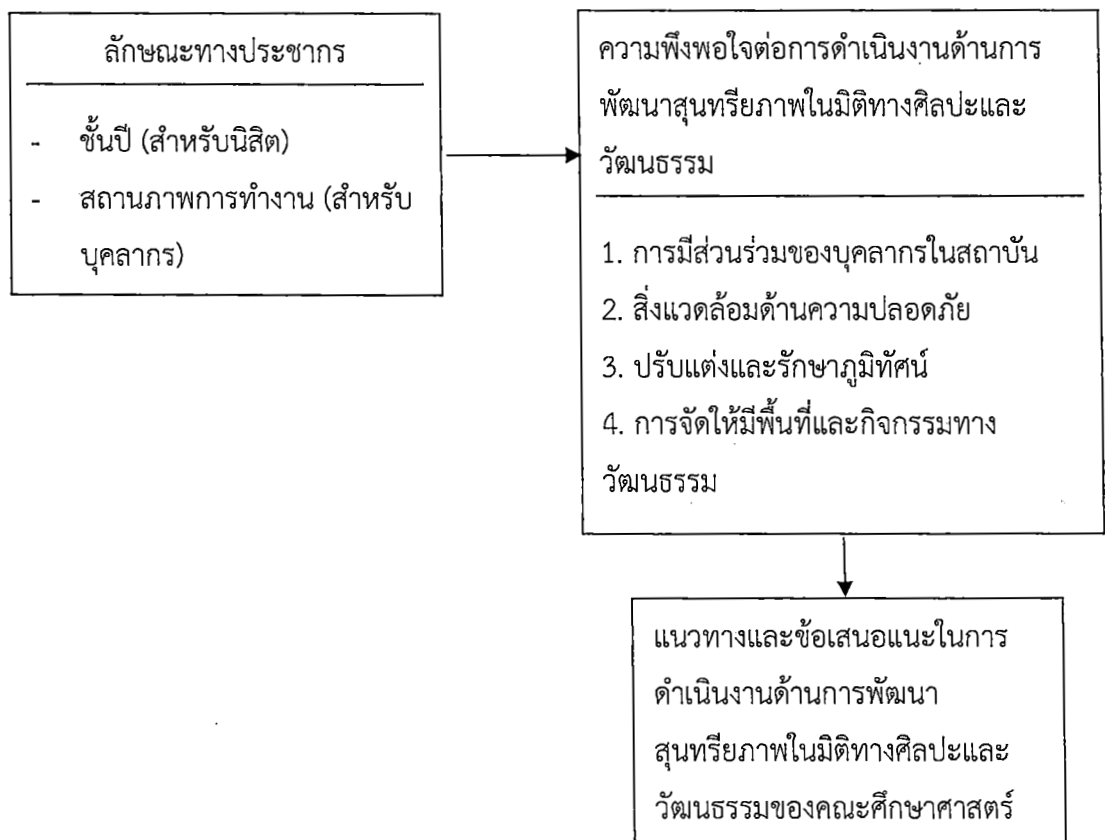
สุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม

สุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม เป็นคุณค่าทางความงามของศิลปะและวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการรับรู้และความรู้สึก สามารถจรรโลงจิตใจให้มีความสุข มีรสนิยม ก่อให้เกิดวิถีชีวิตมนุษย์ที่งดงาม สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่เข้าใจและผูกพัน ตลอดจนการรับรู้ถึงคุณค่าที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมของศิลปะและวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์เพื่อการดำรงรักษาสืบต่อไป

กรอบแนวคิดในการประเมินตามตัวชี้วัดที่ 11 ของ สมศ.

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี
2. สิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์
3. ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. การจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยว่า บุคลากรและนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรีย์ภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม อย่างไร และลักษณะทางประชากรที่ต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานดังกล่าวต่างกันหรือไม่อย่างไร ตลอดจนแนวทางและข้อเสนอแนะในการดำเนินการพัฒนาควรเป็นอย่างไร ซึ่งสรุปได้ดังกรอบแนวคิด ภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น คือ

1.1 นิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ 1,825 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 347 คน

1.2 บุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ 168 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 110 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ

2.1.1 คุณลักษณะทางประชากรของบุคลากร ได้แก่ เพศ และสายงาน

2.1.2 คุณลักษณะทางประชากรของนิสิต ได้แก่ เพศ และชั้นปี

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติ

ทางศิลปะและวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้สึกต่อ ความงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะที่แต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเข้าใจได้และรู้สึกได้ หรือเป็นความรู้สึก และความเข้าใจของแต่ละบุคคลที่มีต่อความงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะ

สำหรับการวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อสุนทรียภาพ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมุ่งประเมินความพึงพอใจใน 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบัน 2) สิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัย 3) ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ และ 4) การจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยประเมินจากแบบสอบถามตามเกณฑ์การประเมินสุนทรียภาพที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น มี 2 ฉบับ คือ ฉบับนิสิต และ บุคลากร ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ความพึงพอใจ ในระดับน้อยที่สุด จนถึง มากที่สุด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่นำเอาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ มาใช้เพื่อเป็นกรอบหรือแนวทางในการวิเคราะห์และอธิบาย ดังต่อไปนี้

1. สุนทรียภาพ

1.1 ความหมายของสุนทรียภาพ

1.2 ความสำคัญของสุนทรียภาพกับมนุษย์

1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย

1.4 การพัฒนาสุนทรียภาพในองค์กร

2. สุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม

2.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพทางศิลปะ และวัฒนธรรม

2.2 การดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมใน

ด้านต่าง ๆ

3. กรอบแนวคิดในการประเมินตามตัวชี้วัดที่ 11 ของ สมศ.

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สุนทรียภาพ

1.1 ความหมายของสุนทรียศาสตร์

สุนทรียศาสตร์ มาจากคำในภาษาอังกฤษ Aesthetics บัญญัติโดย นักปราชญ์ชาวเยอรมัน ชื่อ อเล็กซานเดอร์ โบรมการ์เต้น (Alexander Baumgarten ,1718-1762) โดยนำรากศัพท์ จาก ภาษากรีกว่า Aistheticos แปลว่า ความรู้สึกทางการรับรู้ (Sense Preception) โดยมีที่มาจาก ปราชญ์สมัยกรีกทั้งหลาย เช่น อริสโตเติล เพลโต ได้ถกเถียงปัญหาเกี่ยวกับความงาม ในด้านต่าง ๆ เช่นความงามคืออะไร ค่าของ ความ งามนั้นเป็นจริงที่อยู่โดยตัวมันเองหรือไม่ หรือว่าค่าของความงาม เป็นเพียงข้อความที่เราใช้กับสิ่งที่เราชอบความงามกับสิ่งที่งามสัมพันธ์กันอย่างไร มีมาตรการ ตายตัว อะไรหรือไม่ ที่ทำให้เราตัดสินได้ว่า สิ่งนี้งามหรือไม่งามอย่างไร ปัญหาเกี่ยวกับความงามดังกล่าว ได้มีการถกเถียงกันมาตลอด ซึ่งโบมการ์เต้น ได้มีความสนใจในปัญหาความงามนี้มาก จึงได้ทำการค้นคว้า รวบรวมความรู้เกี่ยวกับความงามนี้มาไว้ที่เดียวกันอีกทั้งได้พัฒนาความรู้นี้เพิ่มเติม ให้มีเนื้อหาสาระ

เข้มข้น แล้วตั้งชื่อวิชาที่เกี่ยวกับความงามหรือวิชาเกี่ยวกับ ความรู้สึก ทางการรับรู้ ความงามของมนุษย์ว่า Aesthetics

ส่วนในภาษาไทยใช้คำว่า สุนทรียศาสตร์ เป็นคำแปลจากคำ Aesthetics โดยมาจาก คำสมาสสองคำ คือ สุนทรีย์+ศาสตร์ สุนทรีย์ แปลว่า ดี งาม ศาสตร์ แปลว่า วิชา ความรู้ถ้าแปลตรงตัวตามรากศัพท์สุนทรียศาสตร์ ก็คือ วิชาความรู้ว่าด้วยความงาม นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำนิยามและความหมายของ สุนทรียศาสตร์ ไว้โดยเฉพาะอีกมากมายดังจะยกตัวอย่างที่สำคัญดังต่อไปนี้

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะไทย-อังกฤษ พ.ศ. 2530 “สุนทรียศาสตร์ คือวิชาที่ว่าด้วยความงามซึ่งในคุณค่าของสิ่งที่งาม ไพเราะหรือรื่นรมย์ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ หรืองานศิลปะ”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 “สุนทรียศาสตร์ คือวิชาที่ว่าด้วยความงาม”

พจนานุกรมของ Webster “สุนทรียศาสตร์ คือ การศึกษาหรือปรัชญาแห่งความงาม , ทฤษฎีว่าด้วยวิจิตรศิลป์และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวิจิตรศิลป์”

จากหนังสือศิลปะสงเคราะห์ โดยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี “สุนทรียศาสตร์ หมายถึง การศึกษาความรู้สึกโดยธรรมดา ของคนเราทุกคนซึ่งรู้จักค่าของวัตถุที่งาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเสียง และถ้อยคำที่ไพเราะ”

จากรูเนส (Runes) นักปรัชญาชาวอังกฤษ “สุนทรียศาสตร์ คือ ศาสตร์ว่าด้วยความงามหรือสิ่งที่งาม โดยเฉพาะก็คือ ความงามในศิลปะ พร้อมด้วยมาตรการสำหรับทดสอบคุณค่าศิลปะ”

จากคำนิยามและความหมายของสุนทรียศาสตร์ ดังกล่าวจะพบว่า จะมีประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของ ความงาม เป็นสำคัญ แต่ในปัจจุบัน สุนทรียศาสตร์มีความหมายและขอบเขตกว้างขวางมากขึ้น เช่น สุนทรียศาสตร์ เป็นสาขาหนึ่งของวิชาวัฒนธรรมวิทยา ที่ว่าด้วยทฤษฎีแห่งความงามและความงามซึ่งประทับใจในคุณค่าของศิลปะเป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เป็นที่ธรรมชาติ สร้างสรรค์ และศิลปะที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์

สุนทรียศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ มาตรฐานของการประเมินผลการพัฒนาที่เรียกว่า อารยธรรม โดยมีเกณฑ์มาตรฐานสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) การศึกษา ภาษา กิริยามารยาท (Word)
- 2) ศาสนาธรรมและระเบียบวินัยของสังคม (Deed)
- 3) การสร้างสรรค์ศิลปะสาขาต่างๆ (Art)

ดังนั้น สุนทรียศาสตร์ในทางวิชาการ ถือเป็นวิชาเกี่ยวกับการศึกษาความงามของศิลปะแขนงต่างๆ หลักการ และกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ องค์ประกอบ เทคนิค ผลงานและแนวความคิดทางศิลปะของมนุษย์ในยุคสมัยต่างๆ การวิจารณ์ศิลปะ เป็นต้น

สุนทรียศาสตร์ และสุนทรียภาพ

จากการศึกษาด้านความงาม หรือ สุนทรียศาสตร์ จะพบว่ามียุคหนึ่งที่มีเกี่ยวข้อง และมีความสัมพันธ์กันตลอดก็คือคำว่าสุนทรียภาพ ซึ่งถ้าศึกษาจากรากศัพท์ ภาษาอังกฤษ ของคำว่า Aesthetic ในพจนานุกรม ก็จะมี ความหมาย ดังนี้ ถ้าเป็น Adjective ก็จะมี ความหมายเกี่ยวกับ ศิลปะแห่งความงาม หรือภาพที่เกิดสุนทรีย์ คนที่รักความงาม ที่หยั่งรู้ค่าในศิลปะแห่งความงาม หรือ สุนทรียภาพนั่นเอง แต่ถ้าเติม S ลงไปคือ Aesthetics จะมีความหมายว่าเป็นวิชาว่าด้วยศิลปะแห่งความงาม หรือสุนทรียศาสตร์ จากความหมาย ดังกล่าว ก็สามารถขยายความได้ ดังต่อไปนี้

สุนทรียภาพ (Aesthetic) หมายถึง ความซาบซึ้งจากการได้สัมผัสในคุณค่าของสิ่งที่งาม ไพเราะ หรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะจากการสัมผัสธรรมชาติหรืองานศิลปะ ซึ่งความรู้สึกลึบซาบซึ้งในคุณค่า ดังกล่าวย่อมจะมีการพัฒนาเป็นลำดับได้ ด้วยประสบการณ์ การศึกษา การอบรม ฝึกฝน จนเป็น อุปนิสัย เกิดเป็นรสนิยม (Taste) ขึ้นในตัวบุคคลนั้น สุนทรียภาพหรือความสุนทรีย์ที่เกิดขึ้นในตัว บุคคลใดนั้น เป็นความรู้สึกที่บริสุทธิ์ โดยไม่ประสงค์สิ่งใด เป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้น จากการสัมผัสสิ่งใดสิ่ง หนึ่งโดยเฉพาะการสัมผัส งานศิลปะในห้วงเวลาหนึ่ง ลักษณะของอารมณ์ หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้น อาจจำแนกออกได้ ดังนี้ รู้สึกพอใจ (Interested) รู้สึกไม่พอใจ (Disinterested) รู้สึกเพลิดเพลิน ใจ (Pleasure) รู้สึกทุกข์ใจ (Un pleasure) และ รู้สึกกินใจ (Empathy)

อารมณ์ หรือ ความรู้สึกดังกล่าวนี้อาจทำให้เกิดอาการลืมตัว เคลิบเคลิ้ม(Attention Span) คล้อยตามความรู้สึกนั้น เหมือนดังการนำเอาตัวเองเข้าไปเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของเรื่องราวที่กำลัง สัมผัสอยู่นั้น กระทั่งเกิดความสุขความทุกข์ ไปกับสิ่งที่รับรู้คล้ายกับว่าเป็นเรื่องจริงของตนเอง

แต่บางครั้ง สุนทรียภาพ หรือ ความสุนทรีย์ ที่เกิดขึ้น อาจจะทำให้กิจกรรมในชีวิตจริง (Practical Activity) หยุดพักชั่วคราวและมีความเพลิดเพลินใจเกิดขึ้นแทนที่ เช่น การชมภาพยนตร์ บางเรื่อง เราจะรู้สึกว่า เรื่องที่กำลังดูนั้นเป็นเรื่องสมมติขึ้น เพราะฉะนั้นจะเกิดอารมณ์ผ่อนคลายและ เริ่มมีอารมณ์คล้อยตามเรื่องที่กำลังชมอยู่นั้นเกิดอารมณ์ ต็มค้ำอยู่ในความเพลิดเพลิน แม้จะเป็น ภาพยนตร์ชีวิต เศร้าโศก แต่เราก็มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินไปตามเรื่องราว นั้น โดยที่ไม่ยึดติดกับ ตนเอง

ดังกล่าวแล้วว่า “สุนทรียภาพ” หรือ “ความสุนทรีย์” ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลใดนั้นเป็น ความรู้สึกที่ บริสุทธิ์ในห้วงเวลาหนึ่งโดยไม่ประสงค์สิ่งใดนั้น ขออ้างคำกล่าวของ เอมมานูเอล คานท์ (Emmanuel Kant) นักปรัชญาชาวเยอรมัน คือ "บางครั้งเรามีความสุขเพื่อความสุขเท่านั้น" แปล ความหมายได้ว่าเป็นความสุขในอารมณ์ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ สอดคล้องกับคำกล่าวของ จอห์น ฮอสเปอร์ (John Hosper, 1967) สุนทรียภาพ เป็นลักษณะของประสบการณ์ที่ไม่มีผลในทางปฏิบัติ

มีข้อควรนำมาประกอบการพิจารณาว่า ใครมีสุนทรียภาพหรือใครไม่มีสุนทรียภาพ ให้ พิจารณาว่า บุคคลนั้นมองเห็นคุณค่าในตัวของสิ่งที่สัมผัสนั้นหรือมองเห็นค่านอกตัวของวัตถุ นั้น

มากกว่ากัน ถ้ามองเห็น คุณค่าในตัวของผู้ที่สัมผัสนั้นก็แสดงว่า แสดงว่า มีสุนทรียภาพ ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลนั้น ค่านอกตัวก็แสดงว่าบุคคลนั้นไม่มีสุนทรียภาพ ยกตัวอย่าง ความงามของหญิงสาว เรามองเห็นหญิงสาวแล้วพอใจจนมีอาการสั่นตัว เคลิบเคลิ้มเปลือใจ เพราะเราได้มองเห็นสัดส่วนในตัวผู้หญิง ว่าช่างพอเหมาะไปหมด (ค่าในตัว) ถึงกับเปลือออกทานว่า “เธอช่างงดงามอะไรเช่นนั้น” อย่างนี้เรียกว่า สุนทรียภาพ เพราะเห็นค่าในตัวของผู้หญิง

ในทางตรงข้าม เมื่อเรามองเห็นความงามของหญิง แล้วคิดต่อไปว่า ถ้าเอาไปขายจะได้ราคาดี อย่างนี้ถือว่าไม่มีสุนทรียภาพ เพราะเรามองไม่เห็นค่าในตัวแต่กลับไปเห็นค่านอกตัว คือ ผลตอบแทน หรือเห็นหญิงงามแล้วเกิดความใคร่ขึ้นมาแสดงว่าเห็นค่านอกตัว คือ กามารมณ์ จัดว่าไม่มีสุนทรียภาพเช่นกัน แต่ปัญหาที่พบบ่อยก็คือ จะรู้ได้อย่างไรว่าความเข้าใจนั้นถูก หรือผิดเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับ การฝึกฝน (Training) และการพัฒนาความเชื่อมั่นของตนเองในการตัดสินใจ

เพราะรสนิยม หรือ Taste ในทางภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึงการลิ้มรสไม่ว่าจะเป็นอาหาร ความรัก การเมือง หรือศิลปะ แต่จุดมุ่งหมายสุดท้ายของการลิ้มรสในทางศิลปะไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ ความสนุก ความยินดี แต่มีความหมายถึงการ ลิ้มรส ผลตอบสนองที่ได้จนเป็นที่พอใจ ในแง่ของศิลปะแล้ว ทุกคนมีรสนิยม ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ได้รับจากการดู การสร้างจินตนาการ รวมไปถึงความชำนาญ ความจริงใจ และความรู้สึกที่แสดงออกด้วยการกระทำหรือแสดงต่องานศิลปะต่าง ๆ ที่พบเห็น ชาวจีนอาจรู้สึกแปลกใจเมื่อเห็นภาพเขียนของชาวตะวันตก ที่มีด้านหนึ่งมืดอีกด้านหนึ่งสว่าง ในทำนองเดียวกันชาวตะวันตก ก็คงมีความรู้สึกเช่นเดียวกันเมื่อเห็นลักษณะการจัดภาพ ในภาพทิวทัศน์ (Landscape) ของจิตรกรรมจีน ตัวอย่างเหล่านี้ล้วนเป็นรสนิยม ที่แตกต่างกันตามวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเชื้อชาติ

สุนทรียภาพและสุนทรียศาสตร์ แม้จะมีความหมายโดยนัยที่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้ว ก็จะพบว่ามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือสุนทรียศาสตร์ คือการศึกษาทางด้าน ความงาม หรือทฤษฎีเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความงาม ส่วนสุนทรียภาพก็คือ การเกิดอารมณ์ร่วม (Sympathy) หรือการเกิดจินตนาการร่วมจากการที่ได้สัมผัส สิ่งที่เป็นสุนทรียะนั้น ซึ่งจะก่อให้เกิด อารมณ์คิดฝัน ล่องลอย มีจินตนาการเพิ่มเติม มีความเพลิดเพลิน หรือเรียกว่า มีอารมณ์สุนทรีย์

1.2 ความสำคัญของสุนทรียศาสตร์กับมนุษย์

สุนทรียศาสตร์ คือวิชาที่ว่าด้วยความซาบซึ้ง ในคุณค่าของความงาม ฉะนั้นวิชานี้ จึงมีค่า หรือมีประโยชน์ต่ออารมณ์ ความรู้สึกภายในของความเป็นมนุษย์เป็นการศึกษาเพื่อสร้างรสนิยม ในการพิจารณา และเลือกเสพ แต่สิ่งที่ดี ที่งามตลอดจนสามารถตัดสินค่าของความงามได้ในระดับหนึ่ง การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ไม่ใช่การศึกษาที่ทำให้ผู้ศึกษาเป็นศิลปินเพราะ สุนทรียศาสตร์ ศึกษาในแง่ปรัชญาหรือทฤษฎี อาศัยการถกเถียง ด้านเหตุผลในปัญหา ทางสุนทรียศาสตร์ เช่น อะไรคือสิ่ง

สวยงาม เราตัดสินได้อย่างไรว่าอะไรงาม เป็นต้น ผู้ที่มีสุนทรียศาสตร์ อาจไม่ใช่ผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ ไม่ใช่ศิลปิน แต่เป็นผู้มองเห็น และรู้คุณค่าของศิลปะส่วนผู้ที่เป็นศิลปินเอง ถ้าไม่มีอารมณ์สุนทรีย์ หรือไม่มีความรู้ด้านสุนทรียศาสตร์แล้วอาจไม่สามารถสร้างสรรค์ ศิลปะที่ดีเด่นได้ แต่หากศิลปินมีความรู้และความเข้าใจ ในสุนทรียศาสตร์ก็จะช่วยส่งเสริม การสร้างสรรค์ศิลปะได้ไม่มากนักน้อยเพราะ สุนทรียศาสตร์ เป็นเรื่องการสอน การปลูกฝังให้คนมีความคิดเกี่ยวกับความงามที่มนุษย์ทุกชาติทุก ภาษาได้แสวงหา และใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ศิลปะและสร้างให้เกิดรสนิยม ชมชื่นในความงาม มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และมีการพัฒนามาตลอดจนถึงยุคปัจจุบัน

นอกจากนั้นวิชาสุนทรียศาสตร์ยังเป็นฐานความรู้ของ การวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะด้วย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า สุนทรียศาสตร์เปรียบเสมือนมารดาของศิลปะและวิชาศิลปวิจารณ์ ศิลปินไม่อาจเป็นศิลปินที่ดี หรือนักวิจารณ์ศิลปะที่ดีได้ ถ้าละเลยสุนทรียศาสตร์ หรือแม้แต่ผู้เสพศิลปะทั่วไปถ้า สนใจสุนทรียศาสตร์บ้าง ก็จะช่วยให้เข้าใจ ศิลปะได้ดียิ่งขึ้น

ในการดำรงชีวิตปัจจุบันของมนุษย์เรา นอกจากจะต้องมีปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคแล้ว ยังมีความต้องการความสุขทางด้านจิตใจคือความเพลิดเพลิน ความดีใจ ความยินดี ที่ได้พบ ได้เสพกับสิ่งที่มีความงามเช่นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม นอกจากจะสนองประโยชน์พื้นฐานคือห่อหุ้มร่างกายป้องกันความร้อน หนาวแล้ว มนุษย์ยังต้องเลือก แบบ สีส ที่ตนเองคิดว่ามีความงาม เป็นการสนองความต้องการด้านจิตใจ อีกด้วย

สุนทรียศาสตร์ คือวิชาที่ว่าด้วยความซาบซึ้ง ในคุณค่าของความงาม ฉะนั้นวิชานี้ จึงมีค่าหรือมีประโยชน์ต่ออารมณ์ ความรู้สึกภายในของความเป็นมนุษย์เป็นการศึกษาเพื่อสร้างรสนิยม ในการพิจารณา และเลือกเสพ แต่สิ่งที่ดี ที่งามตลอดจนสามารถตัดสินค่าของความงามได้ในระดับหนึ่ง การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ไม่ใช่การศึกษาที่ทำให้ผู้ศึกษาเป็นศิลปินเพราะ สุนทรียศาสตร์ ศึกษาในแง่ปรัชญาหรือทฤษฎี อาศัยการถกเถียง ด้านเหตุผลในปัญหา ทางสุนทรียศาสตร์ เช่นอะไรคือสิ่งสวยงาม เราตัดสินได้อย่างไรว่าอะไรงาม เป็นต้น ผู้ที่มีสุนทรียศาสตร์อาจไม่ใช่ผู้ สร้างสรรค์งานศิลปะ ไม่ใช่ศิลปิน แต่เป็นผู้มองเห็น และรู้คุณค่าของศิลปะส่วนผู้ที่เป็นศิลปินเอง ถ้าไม่มีอารมณ์สุนทรีย์หรือ ไม่มีความรู้ด้านสุนทรียศาสตร์แล้วอาจไม่สามารถสร้างสรรค์ ศิลปะที่ดีเด่นได้ แต่หากศิลปินมีความรู้ และความเข้าใจ ในสุนทรียศาสตร์ก็จะช่วยส่งเสริม การสร้างสรรค์ศิลปะได้ไม่มากนักน้อยเพราะ สุนทรียศาสตร์ เป็นเรื่องการสอน การปลูกฝังให้คนมีความคิดเกี่ยวกับความงามที่มนุษย์ทุกชาติทุก ภาษาได้แสวงหา และใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ศิลปะและสร้างให้เกิดรสนิยม ชมชื่นในความงาม มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และมีการพัฒนามาตลอดจนถึงยุคปัจจุบัน

นอกจากนั้นวิชาสุนทรียศาสตร์ยังเป็นฐานความรู้ของ การวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะด้วย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า สุนทรียศาสตร์เปรียบเสมือนมารดาของศิลปะและวิชาศิลปวิจารณ์ ศิลปินไม่อาจเป็นศิลปินที่ดี หรือนักวิจารณ์ศิลปะที่ดีได้ ถ้าละเลยสุนทรียศาสตร์ หรือแม้แต่ผู้เสพศิลปะทั่วไปถ้า

สนใจสุนทรียศาสตร์บ้าง ก็จะช่วยให้เข้าใจ ศิลปะได้ดียิ่งขึ้นในการดำรงชีวิตปัจจุบันของมนุษย์เรา นอกจากจะต้องมีปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคแล้ว ยังมีความต้องการความสุขทางด้านจิตใจคือความเพลิดเพลิน ความตั้งใจ ความยินดี ที่ได้พบ ได้เสพกับสิ่งที่มีความงาม เช่น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม นอกจากจะสนองประโยชน์พื้นฐานคือห่อหุ้มร่างกายป้องกันความร้อน หนาวแล้ว มนุษย์ยังต้องเลือก แบบ สีส ที่ตนเองคิดว่ามีความงามเป็นการสนองความต้องการด้านจิตใจ อีกด้วย

ความต้องการดังกล่าวแสดงว่าแสดงว่า สุนทรียศาสตร์มีความสำคัญโดยพื้นฐานต่อชีวิตและการดำรงชีวิตของมนุษย์ อีกด้วย

โดยธรรมชาติพื้นฐานแล้ว มนุษย์เป็นผู้ที่มีความรู้สึกด้านความงาม โดยเฉพาะการสร้างสรรคงานศิลปะ เป็นผลงานของมนุษย์ทั้งสิ้น แต่ความรู้สึกด้านความงามนั้นมีความแตกต่างกัน ออกไป ตามประสบการณ์และการศึกษาแต่ผู้ที่มีการศึกษาสูงมิใช่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ด้าน สุนทรียศาสตร์เสมอไป ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสุนทรียภาพนี้ จะขอนำข้อเขียนของ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (Corrado Feroci) ผู้ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย จากหนังสือศิลปสงเคราะห์ แปลโดยพระยาอนุমানราชชน (วิบูลย์ ลีสุวรรณ, 2553) ซึ่งเป็นข้อเขียน ที่อธิบายเรื่องความสัมพันธ์ของสุนทรียภาพกับมนุษย์ ไว้อย่างน่าสนใจ ดังต่อไปนี้

".....ความรู้สึกความงามที่เป็นสุนทรียภาพนี้ ย่อมเป็นไปตาม อุปนิสัย การอบรมและการศึกษาของบุคคลซึ่งเรียกรวมกันว่า รส (Taste) เพราะฉะนั้น ความรู้สึกนี้จึงอาจมีแตกต่างกัน ได้มาก แม้ระหว่างบุคคลต่อบุคคล กล่าวไปไยถึงวัตถุอันเดียวกันอาจทำให้ตาสีตาสารู้สึกว่า งามกว่า เพราะกว่า แต่ผู้ซึ่งได้รับการศึกษา และมีความรู้สูงอาจรู้สึกเห็นเป็นตรงข้ามก็ได้ ยกตัวอย่าง ตาสีตาสาขอบลิ่งที่มีสีฉูดฉาด ขอบเสียงดนตรีที่ตั้งจนหนวกหู ถ้าได้เห็นภาพสีที่ตีเลิศ ซึ่งมีองค์ประกอบเป็นสีซึ่งประสานกันอย่างสุขุมหรือฟังเสียงดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นโดยมีความประสานกันอย่าง .ซิมโฟนี (Symphony) ตาสีตาสาอาจรู้สึกเฉย ๆ ไม่รู้สึกว่างามหรือฟังเพราะจับใจ ซ้ำจะเกิดระคายตารำคาญหูของแถมด้วยก็ได้

แท้จริง ความรู้ค่า (Appreciation) ต่อการประจักษ์ (Manifestation) ของศิลปะขั้นต่ำที่ว่านี้ ก็เท่ากับเป็นความรู้สึกเบื้องต้นของความงามที่เป็นสุนทรียภาพซึ่งถ้าต่อไปเจริญ ศิลปะก็เลยขั้นแล้ว ก็ จะเปิดช่องให้ประสาทอินทรีย์ของตาสีตาสารู้สึกนิยมยินดี คือรู้ค่าของ วิจิตรศิลป์ (Fine arts) ขึ้นได้ เพราะฉะนั้นความงามที่เป็นสุนทรียภาพ จึงได้แก่อินทรีย์ ความรู้สึกของบุคคลซึ่งอาจ เจริญออกม ได้ด้วยอาศัยการฝึกฝนปรนเปรอในการอ่าน การฟัง และการพินิจ ดุสิ่งซึ่งงดงามเจริญใจไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งธรรมชาติหรือเป็นศิลปะ ผู้ใด ได้ยินเสียงที่แตกกร้าวไม่เข้ากันหรือมองเห็นสิ่งที่น่าเกลียดขัดตา ก็มีความรู้สึก ไม่พอใจ ขึ้นเองโดยไม่รู้สึกตัวทั้งนี้เป็นเพราะประสาทอินทรีย์ของผู้นั้น เกิดระคายเคืองขึ้นเอง จากความไม่ประสานกันของเสียงหรือสิ่งนั้น ๆ

ตรงกันข้าม ถ้าเราได้ยินเสียงที่ไพเราะหรือ มองดูสิ่งที่งาม ความรู้สึกอัมเอบใจก็จะเข้าครอบงำเป็นเจ้าเรือนในดวงใจของเราทันที

อันที่จริงบุคคลที่มีความรู้สึกเจริญคลี่คลายดีแล้วในเรื่องรูปร่างค่าของศิลปะไม่ว่าจะเป็นเพราะมีอุปนิสัยหรือการศึกษามาดีแล้ว เมื่อได้อ่านได้ฟังหรือได้มองดูสิ่งซึ่งมีการประจักษ์ทางศิลปะอย่างสูงคือศิลปกรรมที่เลิศแล้วก็สามารถ จะเข้าใจได้อย่างซาบซึ้งถึงความรู้สึกสะท้อนใจทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Emotion) เหตุฉะนั้นสุนทรียภาพในทางศิลปะ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะมี สัมพันธ์อยู่กับประสาทอินทรีย์ ความรู้สึกของศิลปิน และกับทั้งศิลปกรรมด้วย

ยกตัวอย่าง เมื่อเราสังเกตเห็นลักษณะการวางท่าทาง (Posture) ของรูปปั้นหนึ่ง. หยาบคาย. ไม่ละมุนละม่อม แม้รูปปั้นจะมีวิธีทำและมีการแสดงออก (Expression) ทางศิลปะอย่างสมบูรณ์ แต่เราจะรู้สึกค่าในศิลปกรรมนั้นเต็มที่ไม่ได้ เพราะเส้นนอกของรูปปั้น ไม่เป็นสุนทรียภาพ กล่าวคือไม่มีความประสานกัน อีกตัวอย่างหนึ่งรูปภาพหรือหนังสือที่ประพันธ์ขึ้น หรือการประจักษ์อย่างอื่น ๆ ทางศิลปะที่ไม่สมควรทำให้เกิดความรู้สึก สะท้อนใจ ก็คือที่วาดหรือพรรณนา ถึงสิ่งที่หยาบคายไม่ละมุนละม่อมแม้วาดหรือพรรณนา ได้ดีเท่ากับถอด เอาออกมาจากของจริงแต่โดยเหตุที่มีลักษณะในตัวของมันเองต่ำ แต่สิ่งที่ มีคุณงามความดีอันสูง

แท้จริงความรู้สึกสะท้อนใจที่เกิดขึ้นในจิตใจของเรา อันเนื่องมาแต่สุนทรียภาพที่มีอยู่ในสิ่งนั้น ไม่ใช่เป็นเพราะความงามหรือ ความประณีต บรรจงที่มีอยู่เท่านั้นโดยลำพังเพราะศิลปกรรมที่เลิศซึ่งนอกจาก มีองค์ประกอบและวิธีทำ ที่สมบูรณ์แล้วยังต้องมีการแสดงความคิดสูง อันได้แก่ความคิดที่ ยกจิตใจของผู้พินิจดู หรือผู้อ่านผู้ฟังศิลปกรรม นั้นขึ้นลอยสูงด้วย ด้วยเหตุผลอย่างนี้ จึงยกเอา พระพุทธรูปหรือเทวรูปของกรีก ขึ้นมาเป็นอุทาหรณ์ เพื่อให้เห็นตัวอย่างศิลปะอันสูงบริสุทธิ์ (Pure High Art) ซึ่งมีทั้งชีวิตจิตใจและรูปธรรมควบเข้ากัน และประกอบขึ้นเป็นรูปศิลปะชั้นเยี่ยม เราก็อาจกล่าวได้ว่าไม่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้มีปัญญาเกิดสนใจ.....

ตามที่กล่าวมานี้ ก็เป็นธรรมดาอยู่ที่เดียวที่ศิลปิน จะต้องฝึกฝน อบรม ประสาทอินทรีย์ ให้มีความรู้สึกเป็นสุนทรียภาพอย่างสูงขึ้นไป เพื่อสร้างสรรค์ (Create) ศิลปกรรมที่แท้จริง มิฉะนั้นศิลปะที่ตนเองสร้างขึ้นจะมีลักษณะเป็นอย่างผิวเผินเท่านั้นกล่าวคือ จะสามารถแสดง เป็นศิลปะได้ ก็แต่ส่วนความรู้ทางเทคนิคที่เป็นอาชีพของตนเท่านั้น แต่จะไม่สามารถแสดง ความคิดอันสูงให้ประจักษ์ขึ้นได้โดยอาศัยฝีมือทางเทคนิคเป็นเครื่องช่วยตามที่กล่าวมานี้ ก็เป็นธรรมดาอยู่ที่เดียวที่ศิลปินจะต้องฝึกฝน อบรม ประสาทอินทรีย์ให้มีความรู้สึก เป็นสุนทรียภาพอย่างสูงขึ้นไปเพื่อสร้างสรรค์ (Create) ศิลปกรรมที่แท้จริง มิฉะนั้นศิลปะที่ตนเองสร้างขึ้นจะมีลักษณะเป็นอย่างผิวเผินเท่านั้น กล่าวคือจะสามารถ แสดงเป็นศิลปะได้ก็แต่ส่วนความรู้ทางเทคนิค ที่เป็นอาชีพของตนเท่านั้น แต่จะไม่สามารถแสดงความคิดอันสูงให้ประจักษ์ขึ้นได้ โดยอาศัยฝีมือทางเทคนิคเป็นเครื่องช่วย

เหตุนี้ทุกคนซึ่งปรารถนาจะเป็นศิลปินจะต้องฝึกฝนอบรมประสาทอินทรีย์ให้มีความรู้สึกเป็นสุนทรีย์ภาพ เมื่อมีประสาทอินทรีย์แก่กล้าเป็นสุนทรีย์ภาพแล้วก็จะบังเกิดความเร้าใจ ขณะเมื่ออยู่เฉพาะหน้าสิ่งธรรมชาติ จะเข้าใจซาบซึ้งศิลปะได้ดีเมื่อได้ยินเสียงลมที่รำเพยพัดมา มีเสียงกระเส้ากราวกับว่าเป็นเสียงกระซิบกระซาบ จะตะลึงละลานใจ เมื่อได้เห็น ระวีวรรณแห่งแสงอรุณ จะทำให้จิตใจลอยลึ่มตัวเมื่อได้ยินเสียงดนตรี อันไพเราะ หรือรู้สึก ซาบซึ้งใจ เมื่อได้อ่านวรรณคดีชั้นสูงเมื่อมีความรู้สึกขึ้นเช่นนี้ และเป็นเช่นนี้เท่านั้น ก็จะทำให้ผู้นั้นสามารถสร้างศิลปะเพราะว่าประสาทอินทรีย์ให้มีความรู้สึกเป็นสุนทรีย์ภาพของผู้นั้นเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็จะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกเป็นสุนทรีย์ภาพ ออกมาไว้ในสิ่งที่สร้างขึ้นเป็นศิลปะได้.....”

1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรีย์ภาพและลักษณะนิสัย

สุกรี เจริญสุขและคณะ (2540) ได้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการเพื่อพัฒนาสุนทรีย์ภาพและลักษณะนิสัย รวบรวมทฤษฎีแนวคิดการเรียนรู้วิชาศิลปะดนตรี กีฬา วิชาทั้ง 3 เป็นวิชาที่ทักษะช่วยให้เกิดสุนทรีย์ภาพร่วมกันและหัวใจของวิชาทั้ง 3 คือ “สะอาดกาย เจริญวัย สะอาดใจ เจริญสุข” วิชาเหล่านี้สามารถสร้างความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สติปัญญา ให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีจริยธรรม การเรียนรู้ศิลปะดนตรีและกีฬา เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน ได้แก่

- 1) ด้านร่างกาย มีสุขภาพสมบูรณ์
- 2) ด้านจิตใจและอารมณ์ดี มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส
- 3) ด้านสติปัญญา มีทักษะทางศิลปะ ทักษะในการเล่นดนตรีและเล่นกีฬาเป็น
- 4) ด้านสังคม มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย
- 5) ด้านจริยธรรม ประพฤติดี ประพฤติชอบ

วิชาทั้ง 3 วิชานี้มีธรรมชาติที่เหมือนกัน จึงมีทฤษฎีการเรียนรู้เป็นแนวคิด 3 ส่วนร่วมกันคือ

- 1) ทฤษฎีความเหมือน เรียนรู้สุนทรีย์ภาพ โดยการเลียนแบบและการทำซ้ำ
- 2) ทฤษฎีความแตกต่างเรียนรู้สุนทรีย์ภาพ โดยการแสวงหาความแตกต่าง เป็นความต้องการสิ่ง เพื่อความมีชีวิตชีวาเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เรียกว่าแหกคอก และทางเทวดา
- 3) ทฤษฎีความเป็นฉันทน์ เรียนรู้สุนทรีย์ภาพ โดยแสวงหาตัวเองอวดความเป็นฉันทน์และในความเป็นฉันทน์คือรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชน

ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะดนตรีกีฬาของผู้เรียนนั้น สามารถจัดได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การเลียนแบบ เป็นกระบวนการที่เด็กจะต้องได้ยินเสียงดนตรี ได้เห็นและได้สัมผัสแล้วอาศัยการเลียนแบบเพื่อจะลอกเลียนให้เหมือนแบบ

2) การทำซ้ำเป็นการย้ำทักกะเพื่อให้เกิดความแม่นยำ ชำนาญ สามารถควบคุมกำกับและจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้ผู้เรียนทำให้ท่องจนขึ้นใจ

3) การแหกคอกเกิดจากการทำซ้ำจนขึ้นใจแล้ว ซ้ำจนเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ มีความรู้สึกที่ต้องการเปลี่ยนแปลงแต่การเปลี่ยนแปลงมีความคงเดิมไว้เป็นบางส่วน และบางส่วนของที่แสดงออกความเป็นตัวของตัวเอง

4) ทางเทวดา เป็นการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่ มีทักษะที่สมบูรณ์มีความถูกต้องและแม่นยำ มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถปฏิบัติได้ทันที โดยไม่ต้องคิด และสามารถคิดออกมาได้เรื่อยๆ ไม่ซ้ำกัน

5) ความเป็นฉันทัน คือการเรียนรู้จนแตกฉาน สามารถสร้างงานที่มีลักษณะพิเศษเป็นของตัวเอง ยกที่บุคคลอื่นจะลอกเลียนแบบได้ ในขณะที่เดียวกันงานนั้นมีกลิ่นอายและวิญญาณทางวัฒนธรรมไทยด้วย

1.4 การพัฒนาสุนทรียภาพในองค์กร

การพัฒนาสุนทรียภาพในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผนงาน และการทำงานที่ดีในการสร้างคุณค่าความงามของวัฒนธรรม หรือมีปฏิกิริยาต่อความงามทั้งหลาย ก่อให้เกิดความมีชีวิตชีวาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัตถุ เหตุการณ์ การดำรงชีวิต สภาพแวดล้อมและปรากฏการณ์เหล่านั้นมีสภาพเป็นแรงบันดาลใจ (Inspiration) ที่จะกระตุ้นความรู้สึก กระตุ้นการรับรู้ โดยจะแปรการรับรู้ไปสู่ความรู้สึกนึกคิด การชื่นชมยินดี การวิพากษ์ วิจารณ์ พร้อมกันนั้นก็พัฒนาความรู้สึกนึกคิดไปสู่การแสดงออก ไปสู่การสร้างสรรค์ ซึ่งอาจแสดงออกและสร้างสรรค์ได้ทุกด้านในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกและสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ สร้างสรรค์ทางเทคโนโลยี สร้างสรรค์ทางสังคม ฯลฯ โดยมีพลังของสุนทรียภาพเป็นแรงสนับสนุน ทั้งนี้การวัดความมีชีวิตชีวาของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต) สามารถวัดได้ โดยมหาวิทยาลัยไม่ควรจำกัดเวลาปิด-เปิด มีพื้นที่ทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึง พื้นที่ทั้งในหรือนอกมหาวิทยาลัยก็ได้ เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา บุคลากร และชุมชน โดยมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางของชุมชน อาทิ แหล่งเรียนรู้ แหล่งศิลปวัฒนธรรม แหล่งพักผ่อน แหล่งออกกำลังกาย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยรักษาระบบนิเวศเดิม เป็นต้น

การพัฒนาสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นสามารถพัฒนาได้ทุกช่วงอายุ เนื่องจากสุนทรียภาพเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกดังกล่าวมาแล้ว และอารมณ์และความรู้สึกเกิดขึ้นมาพร้อมกับสภาพบุคคลซึ่งเริ่มแต่คลอดและอยู่ รอดเป็นมนุษย์และเติบโตขึ้นจนถึงตาย การพัฒนาจึงสามารถทำได้ทุกช่วงอายุ ทุกเพศ ทุกวัย ตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนถึงผู้ปวยระยะสุดท้าย เช่น การแขวนปลา

ตะเพียนหลากสีสวยงามให้เด็กทารกแรกเกิดมองดู จนถึงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายให้มีความสุข ก่อนตายล้วนเป็นการสร้าง สุนทรียภาพทั้งสิ้น

การพัฒนาสุนทรียภาพต้องเป็นความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และจนถึงระดับนโยบายของชาติคือ รัฐบาล

1) **ระดับครอบครัว** สามารถจัดประสบการณ์ให้เกิดสุนทรียภาพกับบุตรหลานและสมาชิกในครอบครัวด้วย วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ของเล่น กิจกรรม ดุภาพยนตร์ ดุทีวี ฟังเพลง และการพาไปทัศนศึกษา และเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ถึงแม้ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวจะแตกต่างกัน แต่กิจกรรมสร้างสุนทรียภาพ สามารถเกิดขึ้นได้ตามอัตภาพของแต่ละครอบครัว ซึ่งครอบครัวส่วนมากได้ดำเนินการอยู่แล้วทั้งอาจจะรู้หรือไม่รู้ว่าเป็นการ สร้างสุนทรียภาพในครอบครัวก็ตาม เช่น การร้องเพลงของเด็กๆ หรือสมาชิกในครอบครัวอาจเป็นการสร้างสุนทรียภาพที่มีค่าใช้จ่ายน้อย หรืออาจมีบ้างถ้าเป็นการร้องคาราโอเกะ นับเป็นการสร้างสุนทรียภาพในครอบครัวเช่นกัน

สิ่งที่สำคัญสำหรับครอบครัวในการสร้างสุนทรียภาพ คือ บรรยากาศที่อบอุ่นของครอบครัว การดูแลช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวซึ่งกันและกันเป็นฐานรากสำคัญของการฝึก ทักษะทางอารมณ์ เพื่อเกิดสุนทรียภาพ

2) **ระดับสถานศึกษา** สามารถจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่สวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งการแต่งกายของผู้เรียน ผู้สอน กิจกรรมความงามและสุนทรียะต่างๆ มีบรรยากาศที่สร้างความสุข เจริญตาเจริญใจให้กับผู้เรียน เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องอาหารที่สะอาด ถูกสุขอนามัย การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุนทรียภาพนั้นควร ได้รับการวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องรู้และเข้าใจความสำคัญของ สุนทรียภาพที่ควรส่งเสริม สร้างให้เกิดขึ้น เพราะสุนทรียภาพในตัวบุคคลมีผลต่อพฤติกรรม รสนิยม ความรู้สึกนึกคิด และการแสดงออกเมื่อจบการศึกษาออกไปสู่สังคม ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับกลุ่มคน

สิ่งที่สำคัญสำหรับสถานศึกษาในการสร้างสุนทรียภาพคือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางอารมณ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ให้รู้สึกได้ถึง ความงามและความซาบซึ้งต่อคุณค่าของสิ่งต่างๆ ผ่านกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมและ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

3) **ระดับชุมชน** ต้องมีการบริหารจัดการที่เสริมสร้างสุนทรียะด้วยการจัดระเบียบของเมืองให้ มีความเรียบร้อย สวยงาม มีความสะอาด สิ่งก่อสร้างที่สวยงาม มีศูนย์รวมของแหล่งสุนทรียะต่างๆ เช่น โรงละคร พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ สวนสนุก สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อนต่างๆ รวมทั้งการ

สร้างถาวรวัตถุที่งดงามรวมถึงรักษาดูแลธรรมชาติที่งดงามของชุมชน ส่งเสริมให้ตระหนักถึงความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เป็นต้น

สิ่งที่สำคัญในระดับชุมชนในการดำเนินการเพื่อสร้างสุนทรียภาพให้กับคนในชุมชน คือ การสร้างช่องทางและแหล่งข้อมูลสุนทรียภาพต่างๆ ให้คนในชุมชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาคโดยไม่มีข้อจำกัดด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในสังคมเป็นอุปสรรค และส่งเสริมความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

4) **ระดับรัฐบาล** ต้องถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะบริหารบ้านเมืองให้พลเมืองมีความสุข การบริหารจัดการเชิงนโยบายให้พลเมืองเข้าถึงสุนทรียภาพนั้นต้องมีการส่งเสริมทั้งทางตรงและทางอ้อม การอุดหนุนทุนเพื่อสร้างผลงานส่งเสริมสุนทรียภาพต่างๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น การสร้างภาพยนตร์ ละครเวที ละครทีวี ละครวิทยุ กิจกรรมการประกวดผลงานศิลปะต่างๆ ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการอยู่แล้วแต่ยังน้อยกว่าประเทศอื่นๆ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน นอกจากนั้นการลงทุนขั้นพื้นฐานสำหรับการเข้าถึงแหล่งความงามตามธรรมชาติ การจัดกิจกรรม การประกวด หรือจัดสร้างสถานที่เพื่อการแสดงผลงานและเรียนรู้ทางด้านสุนทรียภาพทั้ง ระดับชาติและระดับนานาชาติต้องได้รับการส่งเสริมเช่นกัน

สิ่งสำคัญสำหรับระดับนโยบายของรัฐบาลคือ การยอมรับและคุ้มครองความรู้สึกนึกคิดและเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งสุนทรียภาพ ของพลเมืองเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

สรุป สุนทรียภาพเกิดขึ้นและพัฒนาได้กับทุกเพศทุกวัย ทุกช่วงเวลา ไม่เฉพาะผู้สนใจงานศิลปะเท่านั้น แต่การได้มีโอกาสพบเห็นหรือได้เรียนรู้ศิลปะแขนงต่างๆ จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจศิลปะนั้นได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และอาจทำให้เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียภาพเฉพาะด้านได้อีกเช่นกัน โดยเฉพาะศิลปะที่เป็นนามธรรมและไม่มีรูปร่าง ไม่เห็นรูปทรง ต้องใช้เพียงจินตนาการ และเมื่อได้คุ้นเคยและมีความเข้าใจแล้วจะทำให้เกิดทักษะการสร้างอารมณ์และ ความรู้สึกให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย เป็นการพัฒนาทักษะทางอารมณ์เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพในตนเองอย่างแยกคาย นอกจากนั้นถ้าเริ่มต้นจากการมีความเข้าใจในงานศิลปะแขนงใดแขนงหนึ่งหรือความงามในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วก็จะสามารถทำให้เข้าถึงศิลปะแขนงอื่นหรือความงามอื่นๆ ได้อย่างง่ายขึ้น และจะกลายเป็นสุนทรียภาพแห่งตน หรือ สุนทรียภาพของตนเองในที่สุด

2. สุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม

2.1 แนวคิดของสุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม

ศิลปะและวัฒนธรรม เกี่ยวข้องกับความสุนทรีย์และรสนิยม เกิดรูปแบบวิถีชีวิตและสังคม โดยมี ลักษณะที่เป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จำเป็นต้องรู้ทันอย่างมีปัญญา โดยมีแผนในการพัฒนาให้ ความรู้และประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพในบริบทของศิลปะและวัฒนธรรม สามารถ เลือกรับ รักษาและสร้าง ให้ตนเองและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างรู้คุณค่าความงาม อย่างมีสุนทรีย์ที่มี รสนิยม

2.2 การดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมในด้าน ต่างๆ ของสถานศึกษา

2.2.1 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี

การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี ได้แก่ การส่งเสริมให้ เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี ใน รูปแบบต่างๆ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารระดับสูงของคณะฯ ได้ร่วมกันกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการ เพื่อบริหาร ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานเป็นลายลักษณ์อักษรในแผน บริหารความเสี่ยง ของคณะฯ อย่างชัดเจน
- 2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการกัมมิต์ศน์และระบบกายภาพ เพื่อทำหน้าที่วางแผน จัดทำระบบพัฒนาด้านกัมมิต์ศน์และระบบกายภาพของคณะฯ รวมถึงการประชุมหารือ เกี่ยวกับด้าน กัมมิต์ศน์และระบบกายภาพของคณะฯ
- 3) มีการจัดตั้งกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติด้านกัมมิต์ศน์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แก้ปัญหาและพัฒนา งานด้านกัมมิต์ศน์ทั้งในมุมมองของผู้ปฏิบัติและผู้รับบริการ การพัฒนา สุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม
- 4) มีกิจกรรมวันพัฒนาภาควิชาฯ ต่างๆ ที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรและ นักศึกษาในภาควิชา เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานและการเรียนของนักศึกษา
- 5) มีกิจกรรมที่เป็นเวทีให้บุคลากรในคณะฯ ได้มีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดวัฒนธรรม ที่ดีหลากหลาย รูปแบบ เช่น ขบวนแห่พระพุทธรูปวันสงกรานต์ ทำบุญปีใหม่ พิธีรดน้ำดำหัวคณบดี พิธีหล่อเทียนพรรษาและถวายเทียน และการประกวดประดิษฐ์กระทง เป็นต้น

2.2.2 สิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีคุณค่าทางสุนทรีย์

การดำเนินการเพื่อดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่ให้มีความสะอาดถูกสุขลักษณะ และมีการตกแต่งอย่างมีคุณค่าทางสุนทรีย์ ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- 1) มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจ้างเอกชนให้เข้ามาช่วยดูแลความสะอาดของพื้นที่อาคารที่เป็นบริเวณส่วนกลางของคณะฯ และในภาควิชาที่มีความจำเป็น
- 2) มีการจัดการพื้นที่สนามหญ้าข้างอาคาร และพื้นที่ตามภาควิชาต่างๆ ให้มีความเขียว และความสะอาดอยู่ตลอดทั้งปี และเพื่อการใช้สอยประโยชน์สำหรับการจัดกิจกรรมกลางแจ้งของคณะฯ เช่น กิจกรรมปัจฉิมนิเทศน์นักศึกษาคณะฯ กิจกรรมรับขวัญบัณฑิตใหม่ เป็นต้น และนอกจากนี้ ก็ยังมีการจัดพื้นที่บริเวณ ตรงโถงกิจกรรมชั้น 1 ให้มีความสะอาดอยู่เสมอ เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ของคณะฯ ตลอดทั้งปี
- 3) มีการจัดสรรงบประมาณดูแลในด้านภูมิทัศน์อย่างเพียงพอ เพื่อสร้างสุนทรีย์ภาพในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานอย่างมีความสุขไว้ตามบริเวณต่างๆ ของคณะฯ
- 4) มีการจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและติดตั้งกล้องวงจรปิดตามอาคารภายในคณะฯ

2.2.3. ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติและ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- 1) มีแผนการทำงานดำเนินงานปรับปรุงภูมิทัศน์
- 2) มีการปรับปรุงสนามหญ้าหน้าอาคาร
- 3) มีการจัดซื้อและซ่อมแซมอุปกรณ์เกี่ยวกับการดูแลงานภูมิทัศน์

2.2.4 การจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นักศึกษา และบุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ

การจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

- 1) จัดให้มีพื้นที่สีเขียว สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น กิจกรรมปัจฉิมนิเทศน์นักศึกษา และกิจกรรมด้านศาสนา เป็นต้น

2) จัดให้มีลาน โถงกิจกรรม สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมในร่ม เช่น กิจกรรมทาบุนยูปีใหม่ รดน้ำดำหัววันสงกรานต์ และการแสดงต่างๆ ของนักศึกษา เป็นต้น

3) มีลานกิจกรรมตามภาควิชาต่างๆ ที่อนุญาตให้หน่วยงานภายนอกทำเรื่องเข้ามาขอใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมได้ในบางโอกาส

ความสำคัญของการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ของสถานศึกษาดังกล่าว จะทำให้เกิดการพัฒนาสุนทรียภาพ ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนที่เป็นระบบเกี่ยวกับความงามทางศิลปะและวัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อบุคคล สถาบัน สภาพแวดล้อม และสังคมในแนวทางที่ดีขึ้น โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับร่วมกันได้ ผลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสิ่งใหม่ต้องไม่เป็นการทำลายคุณค่าทางสุนทรียของศิลปะและวัฒนธรรมเดิม การพัฒนาเชิงวัฒนธรรมสามารถสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นนวัตกรรมใหม่ ทั้งทางเทคโนโลยี ระบบสังคม และความนิยม เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจมีความเจริญก้าวหน้าอย่างสันติสุข

3. กรอบแนวคิดในการประเมินตามตัวชี้วัดที่ 11 ของ สมศ.

3.1 หลักการและแนวคิด

ตามหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกรอบ 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่ง สมศ. ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548) และประเมินรอบที่สอง (พ.ศ. 2549 - 2553) เสร็จสิ้นไปแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ซึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สาม ยังคงหลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอกทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสินการจับผิด หรือการให้คุณ - ให้โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง (Evidence-based) และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)
3. มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับควบคุม

4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษานาชาติตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้ออกภาพเชิงนโยบายแต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่สถาบันสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถาบันและผู้เรียน

จากหลักการข้างต้น สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หมวด 3 ที่ได้ระบุว่า การประกันคุณภาพภายนอกให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายและหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(2) ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

(3) สร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษานาชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน

(4) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

(5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

(6) ความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกสิทธิ์ ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

นอกจากนี้ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้ สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

(1) มาตรฐานว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา

(2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา

(3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน

ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ได้กำหนดตัวบ่งชี้จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 มาตรฐานตามที่กฎกระทรวงฯ กำหนด โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (15 ตัวบ่งชี้) ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ (2 ตัวบ่งชี้) และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม (1 ตัวบ่งชี้)

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ทราบระดับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการกิจด้านต่างๆ เพื่อกระตุ้นเตือนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
3. เพื่อรายงานสถานภาพและพัฒนาการในด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบแนวทางและวิธีการที่สำนักงานกำหนด และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยสะท้อนความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ รวมทั้งมาตรการส่งเสริมและชั้นนำสังคมของสถาบันอุดมศึกษา
3. เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาโดยพิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบมากกว่ากระบวนการ
4. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีทิศทางที่สอดคล้องกันในการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประเมินภายใน
6. เพื่อสร้างความร่วมมือและมีเป้าหมายร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งมีการเชื่อมโยงสู่การพัฒนาคุณภาพร่วมกัน
7. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ระดับมาตรฐานสากล และมีความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามจุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา
2. การบริหารจัดการรวมถึงการใช้ทรัพยากรของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำให้การผลิตบัณฑิตทุกระดับ การสร้างผลงานวิจัย และการให้บริการวิชาการ เกิดประโยชน์สูงสุด และตรงกับความต้องการของสังคมและประเทศ
3. สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานบริหารการศึกษา และรัฐบาล มีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นระบบในการกำหนดนโยบาย วางแผน และบริหารจัดการการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา

หลักการพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม

1. ลดจำนวนตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบมากกว่าปัจจัยนำเข้าและกระบวนการซึ่งเป็นส่วนของการประกันคุณภาพภายใน
2. เชื่อมโยงสู่การพัฒนาคุณภาพ ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยการพัฒนาและเชื่อมโยงระบบการประเมินผลให้เป็นระบบเดียวกัน และใช้ผลการประเมิน ผ่านระบบฐานข้อมูลออนไลน์
3. การประเมินเพื่อสร้างความแตกต่าง โดยมีการประเมินตามตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐาน ตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

3.2 การประเมินตามตัวชี้วัดที่ 11 ของ สมศ.

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน : ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 11 การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม

คำอธิบาย

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว และมีวิธีดำเนินงานที่ดี คือ การทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปตามที่มุ่งหมายไว้ เพื่อให้ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นดีกว่าลักษณะเก่า

สุนทรียะทางศิลปะและวัฒนธรรม หมายถึง ความงดงามของศิลปะและวัฒนธรรม ที่เจริญงอกงามมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถจะศึกษาหาความรู้ และเรียนรู้ได้จากงานศิลปะและวัฒนธรรม เช่น ห้างอัครศิลป์ปิ่น วรณศิลป์ ทัศนศิลป์และศิลปะสถาปัตยกรรม ศิลปะการแสดง เป็นต้น

การพัฒนาสุนทรียภาพ หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผนงาน และการดำเนินงานที่ดีใน การสร้างคุณค่าความงามของวัฒนธรรม หรือมีปฏิภรียาต่อความงามทั้งหลาย ก่อให้เกิดความมี ชีวิตชีวาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัตถุ เหตุการณ์ การดำรงชีวิต สภาพแวดล้อมและปรากฏการณ์เหล่านั้นมีสภาพเป็นแรงบันดาลใจ (Inspiration) ที่จะกระตุ้น ความรู้สึก กระตุ้นการรับรู้ โดยจะแปรการรับรู้ไปสู่ความรู้สึกนึกคิด การชื่นชมยินดี การวิพากษ์ วิจารณ์ พร้อมกันนั้นก็พัฒนาความรู้สึกนึกคิดไปสู่การแสดงออก ไปสู่การสร้างสรรค์ ซึ่งอาจ แสดงออกและสร้างสรรค์ได้ทุกด้านในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกและสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ สร้างสรรค์ทางเทคโนโลยี สร้างสรรค์ทางสังคม ฯลฯ โดยมีพลังของสุนทรียภาพเป็นแรงสนับสนุน ทั้งนี้การวัดความมีชีวิตชีวาของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต) สามารถวัดได้ โดยมหาวิทยาลัย ไม่ควรจำกัดเวลาปิด-เปิด มีพื้นที่ทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึง พื้นที่ทั้งในหรือนอกมหาวิทยาลัยก็ได้ เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา บุคลากร และชุมชน โดยมหาวิทยาลัยเป็น ศูนย์กลางของชุมชน อาทิ แหล่งเรียนรู้ แหล่งศิลปวัฒนธรรม แหล่งพักผ่อน แหล่งออกกำลังกาย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยรักษาระบบนิเวศเดิม เป็นต้น

ประเด็นการพิจารณา

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี
2. อาคารสถานที่ สะอาด และตกแต่งอย่างมีคุณค่าทางสุนทรียะ
3. ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงามตามธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรม และมีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ
5. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรและนักศึกษาไม่ต่ำกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5

เกณฑ์การให้คะแนน

- 1 คะแนน มีการปฏิบัติ 1 ข้อ
- 2 คะแนน มีการปฏิบัติ 2 ข้อ
- 3 คะแนน มีการปฏิบัติ 3 ข้อ
- 4 คะแนน มีการปฏิบัติ 4 ข้อ
- 5 คะแนน มีการปฏิบัติ 5 ข้อ

378.196

Q 296 ค

ข้อมูลที่ต้องการ

1. หลักฐานที่แสดงโครงการหรือกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม ที่สถาบันดำเนินการในแต่ละปีการศึกษา อาทิ งบประมาณในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมต่อสถาบันการ รายงานประจำปี ผลการประเมินโครงการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม งานวิจัยเชิงประเมินโครงการ หรืองบประมาณสนับสนุนแต่ละโครงการ เป็นต้น
2. โครงการหรือกิจกรรม รายงานชื่อผลงาน หรือชิ้นงานที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการอนุรักษ์ พัฒนาศิลปะและวัฒนธรรม พร้อมรายละเอียดโครงการ
3. รายงานสรุปผลหรือประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมหรือพัฒนาสุนทรียภาพทางศิลปะและวัฒนธรรม
4. หลักฐานที่อธิบายรายละเอียดและแสดงกระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลของการสรุปผลสำเร็จ เช่น ขั้นตอนและช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล การสุ่มตัวอย่าง แบบสำรวจหรือแบบสอบถามหรือแบบประเมิน วิธีการวิเคราะห์ผล เป็นต้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพชรรัตน์ แยมแก้ว (2545) ที่ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลของจังหวัดนครปฐม พบว่าสถานที่ทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลของจังหวัดนครปฐม

พรรณรัตน์ สันณะจิตร (2549) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างกรมวิชาการเกษตร พบว่าความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง

รัตนชัย เตียววิเศษ (2554) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อบรรยากาศองค์กรในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบการศึกษาพบว่า บุคลากรชายและบุคลากรหญิง มีความพึงพอใจต่อบรรยากาศองค์กรในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่างกัน

อมรรักษ์ สวนชูผล (2557) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาและบุคลากรต่อภูมิทัศน์ แหล่งสุนทรียะ และแหล่งบริการของวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการปรับภูมิทัศน์ แหล่งสุนทรียะ และแหล่ง บริการของวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ หลังปรับปรุงกว่าก่อนปรับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมธินี นิจพิทักษ์ (2550) ศึกษาทัศนคติต่อการบริการ สภาพแวดล้อมในการทำงาน
วัฒนธรรมองค์กรและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานโรงพยาบาลเปาโล เมโมเรียล พบว่า
การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน
โดยการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านเวลาการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึง
พอใจในการทำงาน และการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางจิตวิทยาและสังคม มีความสัมพันธ์
ทางบวกกับความพึงพอใจในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิต ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีขอบเขตของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มนิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 347 คน ที่ได้จากการคำนวณด้วยสูตร Yamane และการสุ่มแบบชั้นภูมิตามระดับชั้นปี ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี

ชั้นปี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นปี 1	264	55
ชั้นปี 2	336	69
ชั้นปี 3	393	80
ชั้นปี 4	832	143
รวม	1825	347

2. กลุ่มบุคลากร จำนวน 118 คน ที่ได้จากการคำนวณด้วยสูตร Yamane และการสุ่มแบบ
ชั้นภูมิตามสถานภาพการทำงาน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นกลุ่มบุคลากร

สถานภาพการทำงาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
บุคลากรสายผู้สอน (อาจารย์)	109	77
บุคลากรสายสนับสนุน	58	41
รวม	168	118

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น
3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นลักษณะทางประชากร ได้แก่ ชั้นปี (สำหรับนิสิต) และ สถานภาพการทำงาน
(สำหรับบุคลากร)

ส่วนที่ 2 เป็นความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและ
วัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่น้อยที่สุด ถึง มากที่สุด

ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้านคือ

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี
2. สิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่าง

มีความสุนทรีย์

3. ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. การจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรมี

ส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางและข้อเสนอแนะ สำหรับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานด้านพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร “ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบที่ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร “ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ในการสังเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของแบบแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร “ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้โครงสร้างเนื้อหาด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี
2. อาคารสถานที่ สะอาด และตกแต่งอย่างมีคุณค่าทางสุนทรียะ
3. ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงามตามธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรม และมีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร “ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นำองค์ประกอบของการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมที่สังเคราะห์ได้ไปสร้างข้อคำถาม กำหนดเนื้อหาที่ถามในแต่ละองค์ประกอบ โดยยึดตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของแต่ละองค์ประกอบจากการสังเคราะห์โครงสร้างของแบบแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร “ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม”

ตาราง 3 ผังการสร้างข้อคำถามแบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร “ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

องค์ประกอบ	แนวคำถาม
องค์ประกอบด้านที่ 1 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบัน ที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี	1. การมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในคณะศึกษาศาสตร์ 2. คณะศึกษาศาสตร์ได้สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา งานวัน เกษียณอายุ ฯลฯ
องค์ประกอบด้านที่ 2 อาคารสถานที่ สะอาด และตกแต่ง อย่างมีคุณค่าทางสุนทรียะ	1. ภาพรวมของคณะศึกษาศาสตร์มีความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาด ถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์ 2. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดทำป้ายบอกตำแหน่งอาคาร สถานที่ และจุด บริการต่างๆ 3. อาคารสถานที่ของคณะศึกษาศาสตร์มีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ
องค์ประกอบด้านที่ 3 ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้ สวยงามตามธรรมชาติ และเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม	1. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่งอาคารสถานที่ และรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม 2. คณะศึกษาศาสตร์มีปรับแต่ง และรักษาภูมิทัศน์ ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
องค์ประกอบด้านที่ 4 มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริม ต่อการจัดกิจกรรม และมีการจัด กิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ	1. คณะศึกษาศาสตร์จัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริม ให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ 2. คณะศึกษาศาสตร์มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรม (ลานวัฒนธรรม ลานกิจกรรมอเนกประสงค์ของบุคลากร สโมสรบุคลากร และ อื่นๆ) 3. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ 4. คณะศึกษาศาสตร์มีอาคารสถานที่ ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น 5. คณะศึกษาศาสตร์มีแหล่งเรียนรู้หรือหน่วยงานที่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรม ด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และอื่นๆ) 6. คณะศึกษาศาสตร์มีการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมการพัฒนาสุนทรียภาพ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม (กิจกรรม/โครงการ) 7. คณะศึกษาศาสตร์มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปะและ วัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 3 การหาความตรงเชิงเนื้อหา

เมื่อได้ข้อคำถามแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตัดสินความตรงเชิงเนื้อหาและตรงตามองค์ประกอบดังนี้

1. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับพัฒนาการการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม และมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการสร้างแบบสอบถาม
2. การให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตัดสิน โดยพิจารณาเนื้อหา ข้อคำถามแต่ละข้อ โดยข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตรงกับเนื้อหาด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมให้คะแนนเป็นบวก (+) 1 ข้อที่ไม่ตรงให้คะแนนเป็นลบ (-) 1 และข้อที่ไม่แน่ใจว่าตรงหรือไม่ ให้คะแนน 0
3. วิเคราะห์หาความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.60 – 1.00
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ จำนวน 30 ฉบับ เพื่อทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้วิธีสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .44 - .72 และค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .88

การเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรและนิสิตกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แล้ว โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย เป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูล และรวบรวมแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง

3. ในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลที่เก็บได้ทุกฉบับว่า มีความสมบูรณ์ของข้อมูลหรือไม่ หากพบข้อผิดพลาด หรือตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะดำเนินการสอบถามใหม่ทันที เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

4. เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ทำการจัดระเบียบข้อมูล และกรอกรหัสให้ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสำรวจครั้งนี้ ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยนาแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาที่เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ใช้ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวิเคราะห์ ระดับความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานของคณะศึกษาศาสตร์ ด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่มที่อิสระต่อกัน (Independent t-Test)
4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป และหากพบผลความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD
5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาสร้างเป็นข้อสรุป เพื่อใช้ในการอภิปรายผลร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นตาราง และภาพประกอบ โดยแบ่งการนำเสนอ เป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอน 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอน 2 ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอน 3 เปรียบคะแนนความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามลักษณะทางประชากร

ตอน 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอน 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปรากฏดังตาราง 4 และ 5

ตาราง 4 ลักษณะของบุคลากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	44	40.00
หญิง	66	60.00
รวม	110	100.00
สายงานบุคลากร		
สายวิชาการ (คณาจารย์)	71	64.55
สายสนับสนุน	39	35.45
รวม	110	100.00

จากตาราง 4 บุคลากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิง (ร้อยละ 60) และประมาณ 2 ใน 3 เป็นบุคลากรสายวิชาการ

ตาราง 5 ลักษณะของนิสิตกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	110	31.70
หญิง	237	68.30
รวม	347	100.00
ระดับชั้นปี		
ชั้นปี 1	55	15.85
ชั้นปี 2	69	19.88
ชั้นปี 3	80	23.05
ชั้นปี 4	143	41.21
รวม	347	100.00

จากตาราง 5 นิสิตที่ตอบแบบสอบถามประมาณ 2 ใน 3 เป็นผู้หญิง และส่วนมาก ศึกษาอยู่ในชั้นปี 4 (ร้อยละ 41.21) รองลงมาคือ ชั้นปี 3 ชั้นปี 2 และ ชั้นปี 1 ตามลำดับ

ตอน 2 ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บุคลากรมีระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ปรากฏดังตาราง 6 และ 7

ตาราง 6 ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกรายข้อ

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในคณะศึกษาศาสตร์	3.79	0.76	มาก
2. คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทางพุทธศาสนา งานวันเกษียณอายุ ฯลฯ	4.07	0.66	มาก
3. ภาพรวมของคณะศึกษาศาสตร์มีความปลอดภัยของอาคารสถานที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์	3.75	0.86	มาก
4. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดทำป้ายบอกตำแหน่งอาคาร สถานที่ และจุดให้บริการต่างๆ	3.78	0.91	มาก
5. คณะศึกษาศาสตร์จัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ	3.90	0.79	มาก
6. อาคารสถานที่ของคณะศึกษาศาสตร์มีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ	3.57	0.83	มาก
7. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่งอาคารสถานที่ และรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม	3.74	0.81	มาก

(ต่อ)

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม รายข้อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
8. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่ง และรักษาภูมิทัศน์ ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.67	0.79	มาก
9. คณะศึกษาศาสตร์มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรม (ลานวัฒนธรรม อาคารกิจกรรมอเนกประสงค์ของนิสิตสโมสรนิสิต และอื่นๆ)	3.77	0.91	มาก
10. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ	3.94	0.75	มาก
11. คณะศึกษาศาสตร์มีอาคารสถานที่ ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น	3.59	0.99	มาก
12. คณะศึกษาศาสตร์มีแหล่งเรียนรู้หรือหน่วยงานที่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และอื่นๆ)	3.72	0.93	มาก
13. คณะศึกษาศาสตร์มีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาสุนทรียภาพด้านศิลปะและวัฒนธรรม (โครงการ/กิจกรรม)	3.88	0.75	มาก
14. คณะศึกษาศาสตร์มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม	3.94	0.77	มาก
15. ความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดกิจกรรมพัฒนาสุนทรียภาพในด้านศิลปะและวัฒนธรรม	3.70	0.81	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	3.79	0.59	มาก

จากตาราง 6 ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม อยู่ในระดับมาก และระดับความพึงพอใจรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ การที่คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทางพุทธศาสนา งานวันเกษียณอายุ ฯลฯ (ค่าเฉลี่ย 4.07)

เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นรายด้านปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกรายด้าน

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม รายด้าน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี	3.93	0.58	มาก
2. สิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์	3.70	0.77	มาก
3. ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.70	0.74	มาก
4. การจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ	3.82	0.66	มาก

จากตาราง 7 ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.93)

นิสิตมีระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ปรากฏดังตาราง 8 และ 9

ตาราง 8 ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกรายข้อ

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในคณะศึกษาศาสตร์	3.64	0.76	มาก
2. คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทางพุทธศาสนา งานวันเกษียณอายุ ฯลฯ	3.94	2.80	มาก
3. ภาพรวมของคณะศึกษาศาสตร์มีความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์	3.52	0.74	มาก
4. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดทำป้ายบอกตำแหน่งอาคาร สถานที่ และจุดให้บริการต่างๆ	3.46	0.79	ปานกลาง
5. คณะศึกษาศาสตร์จัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ	3.48	0.77	ปานกลาง
6. อาคารสถานที่ของคณะศึกษาศาสตร์มีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ	3.44	0.82	ปานกลาง
7. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่งอาคารสถานที่ และรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม	3.35	0.80	ปานกลาง
8. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่ง และรักษาภูมิทัศน์ ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.53	0.73	มาก
9. คณะศึกษาศาสตร์มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรม (ลานวัฒนธรรม อาคารกิจกรรมอเนกประสงค์ ของนิสิต สโมสรนิสิต และอื่นๆ)	3.44	0.81	ปานกลาง

(ต่อ)

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม รายข้อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
10. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ	3.47	0.84	ปานกลาง
11. คณะศึกษาศาสตร์มีอาคารสถานที่ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น	3.29	0.83	ปานกลาง
12. คณะศึกษาศาสตร์มีแหล่งเรียนรู้หรือหน่วยงานที่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และอื่นๆ)	3.44	0.78	ปานกลาง
13. คณะศึกษาศาสตร์มีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาสุนทรียภาพด้านศิลปะและวัฒนธรรม (โครงการ/กิจกรรม)	3.45	0.77	ปานกลาง
14. คณะศึกษาศาสตร์มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม	3.51	0.77	มาก
15. ความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดกิจกรรมพัฒนาสุนทรียภาพในด้านศิลปะและวัฒนธรรม	3.52	0.76	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	3.50	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 8 ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทางพุทธศาสนา งานวันเกษียณอายุ ฯลฯ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94)

เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกรายด้าน

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม รายด้าน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี	3.79	1.47	มาก
2. สิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์	3.47	0.64	ปานกลาง
3. ปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.44	0.67	ปานกลาง
4. การจัดทำพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ	3.44	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 9 ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้าน การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) ขณะที่อีก 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ตอน 3 เปรียบคะแนนความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามลักษณะทางประชากร

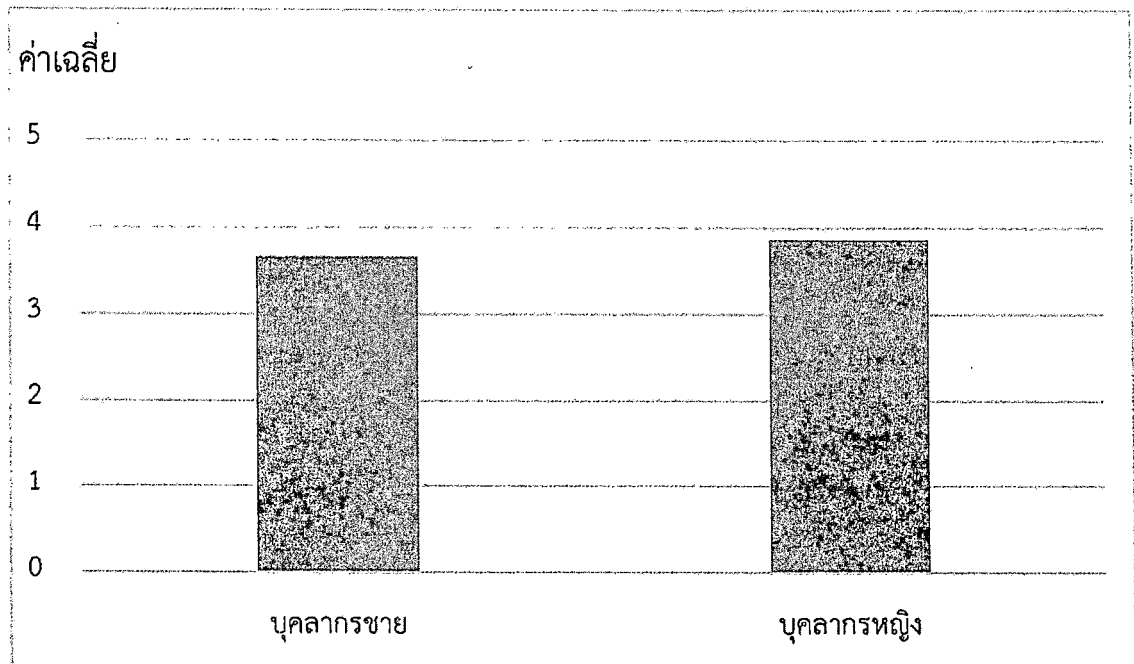
ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพ ปรากฏดังตาราง 10 และ 11

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพ
ในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพทางเพศ

	N	Mean	S.D.	ผลต่างของค่าเฉลี่ย	t	df	Sig 1 tailed
ชาย	44	3.66	0.65	-0.21	-1.835 *	108	.035
หญิง	66	3.87	0.53				

* $P < .05$

จากตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า บุคลากรชายมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.66 คะแนน ส่วนบุคลากร หญิงมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.87 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างกันเท่ากับ 0.21 คะแนน ดังนั้นจากการทดสอบสถิติ t พบว่า ค่าเฉลี่ยของบุคลากรหญิง สูงกว่า บุคลากรชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพทางเพศ

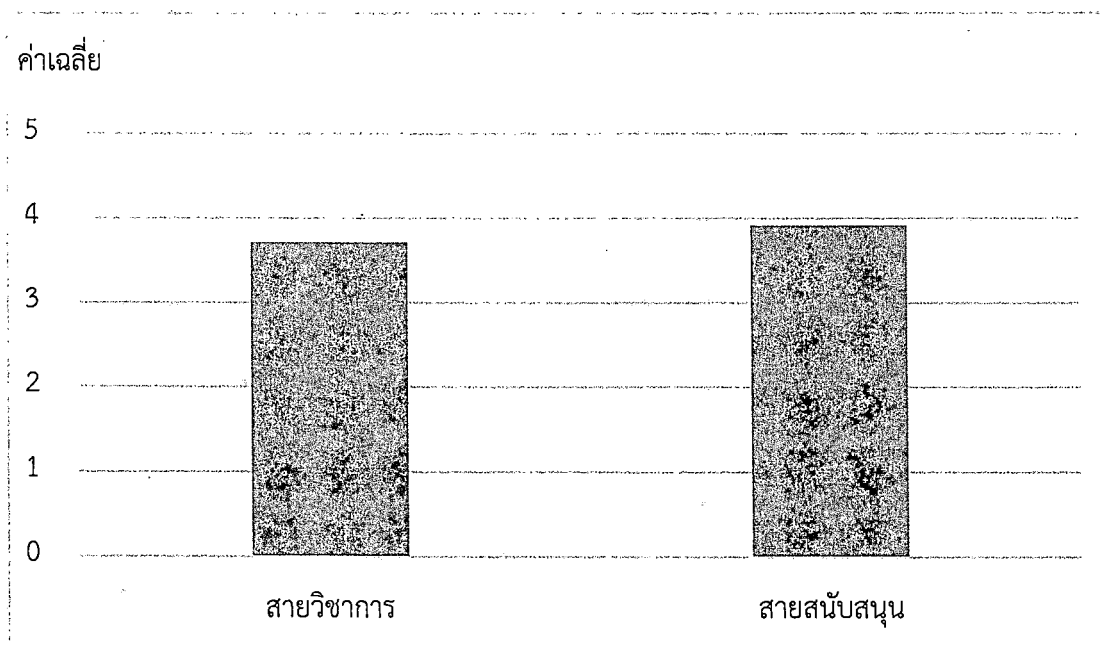
จากภาพ 2 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของบุคลากรหญิง (Mean = 3.87) สูงกว่า บุคลากรชาย (Mean = 3.66)

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพทางสายงาน

	<i>N</i>	<i>Mean</i>	<i>S.D.</i>	ผลต่างของค่าเฉลี่ย	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>Sig</i> <i>1 tailed</i>
สายวิชาการ	71	3.72	0.60				
สายสนับสนุน	39	3.92	0.54	-0.20	-1.764	108	.040

* $P < .05$

จากตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า บุคลากรสายวิชาการมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.72 คะแนน ส่วนบุคลากรสายสนับสนุน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.92 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างกันเท่ากับ 0.20 คะแนน ดังนั้นจากการทดสอบสถิติ *t* พบว่า ค่าเฉลี่ยของบุคลากรสายสนับสนุน สูงกว่า บุคลากรสายวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพทางสายงาน

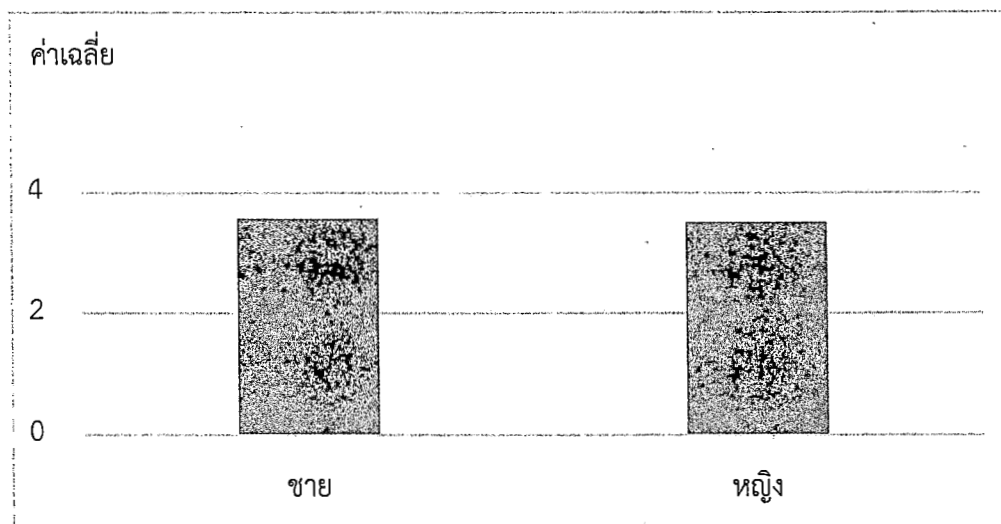
จากภาพ 3 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของบุคลากรสายงานสนับสนุน (Mean = 3.92) สูงกว่าบุคลากรสายวิชาการ (Mean = 3.72)

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพ ปรากฏดังตาราง 12 และ 13

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ

	N	Mean	S.D.	ผลต่างของค่าเฉลี่ย	t	df	Sig 1 tailed
ชาย	109	3.57	0.57	0.06	0.779	345	.218
หญิง	238	3.52	0.65				

จากตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า นิสิตชายมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.57 คะแนน ส่วนนิสิตหญิงมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.52 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างกันเท่ากับ 0.06 คะแนน ดังนั้นจากการทดสอบสถิติ t ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยของนิสิตชาย และ หญิง ไม่แตกต่างกัน

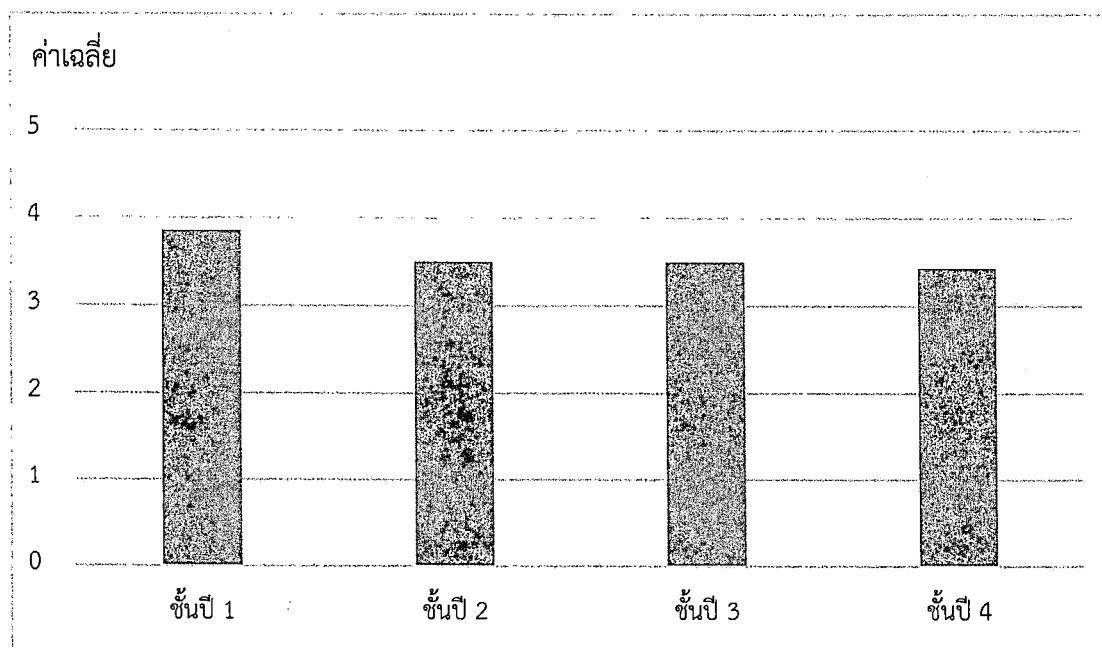
ภาพ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสถานภาพทางเพศ

จากภาพ 4 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของนิสิตชาย (Mean = 3.57) กับ นิสิตหญิง (Mean = 3.52) ใกล้เคียงกัน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ชั้นปี 1	55	3.857	0.992
ชั้นปี 2	69	3.510	0.586
ชั้นปี 3	80	3.505	0.475
ชั้นปี 4	143	3.443	0.484

จากตาราง 13 แสดงว่า นิสิตชั้นปี 1 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ขณะที่นิสิตชั้นปี 4 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด

ภาพ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพ ในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
Between Groups	7.0391	3	2.3464	6.3104*	.000
Within Groups	127.5372	343	0.3718		
Total	134.5763	346			

* $P < .05$

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตแต่ละชั้นปี มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ มีอย่างน้อยหนึ่งคู่ชั้นปีที่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นรายคู่ตามชั้นปี ด้วยวิธี LSD

คู่เปรียบเทียบ			$ d $	LSD	p
ชั้นปี 1	กับ	ชั้นปี 2	0.35 *	0.22	.024
ชั้นปี 2	กับ	ชั้นปี 3	0.01	0.20	.951
ชั้นปี 1	กับ	ชั้นปี 3	0.35 *	0.21	.017
ชั้นปี 1	กับ	ชั้นปี 4	0.41 *	0.19	.004
ชั้นปี 4	กับ	ชั้นปี 2	0.07	0.18	.408
ชั้นปี 4	กับ	ชั้นปี 3	0.06	0.17	.353

* $P < .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า มี 3 กลุ่ม ที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) นิสิตชั้นปี 1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า นิสิตชั้นปี 2 2) นิสิตชั้นปี 1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า นิสิตชั้นปี 3 และ 3) นิสิตชั้นปี 1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า นิสิตชั้นปี 4

ตอน 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

จากการรวบรวมข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถได้เป็น 4 ด้านคือ

1. การจัดสถานที่และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คณะศึกษาศาสตร์ ควรมีการกำกับเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย การติดตั้งป้ายบอกตำแหน่งของอาคารสถานที่ให้ชัดเจน การกำหนดขอบเขตของสถานที่จอดรถ การติดไฟฟ้าเพื่อความสว่างให้ทั่วถึง และการเพิ่มถังขยะให้เพียงพอ

“ควรกำหนดขอบเขตของการจอดรถยนต์โดยเฉพาะ เพราะจอดกินไปเลนหนึ่งทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ”

“ให้มีป้ายบอกตำแหน่งอาคารด้วยคะ”

“การรักษาความปลอดภัยยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ในเรื่องไฟส่องสว่างของอาคาร”

“ป้ายบอกทางควรมีให้ชัดเจน และควรมีแผนที่บอกพิกัดต่างๆ เพื่อคนอื่นที่มาติดต่องานจะสะดวกยิ่งขึ้น”

“ทุกอาคารควรติดไฟเพิ่มเพื่อความปลอดภัย ควรจะเพิ่มถังขยะอีก”

“ควรเพิ่มป้าย อีกเพื่อความชัดเจน”

“ด้านความปลอดภัยในเรื่องสถานที่จอดรถคับแคบ”

“ควรมีป้ายบอกตำแหน่งอาคารสถานที่ให้ชัดเจน”

2. การจัดพื้นที่ทำกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะในด้านนี้ว่า ควรมีการจัดลานกลางแจ้งเพื่อให้ศิลปินได้ทำกิจกรรมทางศิลปะวัฒนธรรม

“สถานที่ ควรจัดให้มีความน่าสนใจ มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ให้คนส่วนใหญ่ได้ทราบ”

“ควรเพิ่มลานกิจกรรมและมีเวทีลานกลางแจ้ง”

3. การปรับปรุงทัศนียภาพของคณะศึกษาศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะให้มีการปรับปรุงทัศนียภาพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดทำสวนหย่อมให้สวยงาม การจัดเก็บสายไฟและเคเบิลไม่ให้บดบังทัศนียภาพ และการตกแต่งอาคารสถานที่

“การตกแต่งอาคารสถานที่ ควรทันสมัยและดูน่าสนใจกว่านี้”

“ควรตกแต่งทาสีอาคารใหม่ทุกอาคารให้ดูใหม่ขึ้น”

“ควรจะทำสวนหย่อมขนาดเล็กเพิ่มตามพื้นที่ต่าง ๆ”

4. การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่าโดยทั่วไปคณะศึกษาศาสตร์ได้จัดกิจกรรมด้านศิลปะวัฒนธรรมอยู่แล้ว แต่ยังมีเสนอแนะบางประการเพิ่มเติม เช่น ควรมีการจัดกิจกรรมทางศิลปะวัฒนธรรมในวันสำคัญ และควรประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวาง ควรจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ

“กิจกรรมด้านวัฒนธรรมถือว่าจัดในเกณฑ์ดีครอบคลุมตรงประเด็น และให้ความสำคัญวันต่างๆ สม่ำเสมอ”

“การจัดงานและให้ความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรม คณะจัดได้ค่อนข้างดี”

“การเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม จัดการเผยแพร่ได้ค่อนข้างดีทั่วถึง”

“การจัดงานในวันสำคัญต่างๆ ถือว่าทางคณะได้ให้ความสำคัญดีมาก
และได้รับความร่วมมือจากนิสิตเป็นอย่างดี”

“เดือนหนึ่งควรจะมีจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสัก
ครั้งสองครั้ง”

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลความพึงพอใจของบุคลากรและนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 347 คน และบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ต่ำสุดถึงมากที่สุด จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับความพึงพอใจรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ
2. ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ของบุคลากรหญิงสูงกว่าบุคลากรชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาของบุคลากรสายสนับสนุนสูงกว่าบุคลากรสายวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาของนิสิตชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

6. นิสิตแต่ละชั้นปี มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะ และวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตชั้นปี 1 มีความพึงพอใจสูงกว่า ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ความพึงพอใจ ในกลุ่มบุคลากร

1. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวม อยู่ในระดับมาก และ ระดับความพึงพอใจรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ การที่คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทางพุทธศาสนา งานวันเกษียณอายุ ฯลฯ (ค่าเฉลี่ย 4.07) ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พึงพอใจมากทุกด้านได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี ด้านสิ่งแวดล้อมความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะ และ ตกแต่งอย่างมีสุนทรีย์ ด้านปรับแต่งและรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม สอดคล้องกับธรรมชาติและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นิสิตและบุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ โดยเรื่องนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานคุณภาพและตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ (2554) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสุนทรียภาพ หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผน และการดำเนินงานที่ดีในการสร้างคุณค่าความงามของวัฒนธรรม หรือมีปฏิริยาต่อความงามทั้งหมด และจรรยา ทองถาวร (2536 : 222-24 อ้างถึงใน นริชา นราศรี 2544 : 28) ได้กล่าวถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ โดยได้สรุปเนื้อความมาจากแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) สรุปได้ว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1) ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
- 2) ความต้องการมั่นคงและปลอดภัย ได้แก่ ความต้องการมีความเป็นอยู่อย่างมั่นคงมีความปลอดภัยในร่างกายและทรัพย์สิน มีความมั่นคงในการทำงาน และมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม
- 3) ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงได้แก่ ความภูมิใจ การได้รับความยกย่องจากบุคคลอื่น

5) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน เป็นความต้องการระดับสูงสุด เป็นความต้องการระดับสูงเป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จทุกอย่างตามความคิดของตน

ก่อให้เกิดความมีชีวิตชีวิตของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัตถุ เหตุการณ์ การดำรงชีวิต สภาพแวดล้อมและปรากฏการณ์เหล่านั้นมีสภาพเป็นแรงบันดาลใจ (Inspiration) ที่จะกระตุ้นความรู้สึก กระตุ้นการรับรู้ โดยจะแปรการรับรู้ไปสู่ความรู้สึกนึกคิด การชื่นชม ยินดี การวิพากษ์ วิจารณ์ พร้อมกันนั้นก็พัฒนาความรู้สึกนึกคิดไปสู่การแสดงออก ไปสู่การสร้างสรรค์ ซึ่งอาจแสดงออกและสร้างสรรค์ได้ทุกด้านในชีวิตไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกและสร้างสรรค์ทาง วิทยาศาสตร์ สร้างสรรค์ทางเทคโนโลยี สร้างสรรค์ทางสังคม ฯลฯ โดยมีพลังของสุนทรียภาพเป็นแรง สนับสนุน

2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและ วัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาของบุคลากรหญิงสูงกว่าบุคลากรชายอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง (ร้อยละ 60) อาจเป็นเพราะว่าเพศหญิงมีลักษณะของการชอบเข้าสังคมพบปะสังสรรค์ในหมู่่มาก มากกว่าเพศชาย เพราะ จึงทำให้เพศหญิงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมาก ทำให้ส่งผลต่อการมีความพึงพอใจต่อ การดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมมากกว่าเพศชาย และจากการ รับรู้บทบาททางสังคมของเพศหญิงนั้น เพศหญิงจะมีคุณลักษณะที่เรียบร้อย อ่อนหวาน เป็นคนใจเย็น ละเอียดลึกซึ้ง มีความประณีต ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดทางสังคมที่ Banes (1998) ได้กล่าวไว้ว่าลักษณะองค์ประกอบของความเป็นหญิงมักเป็นผู้ที่สนใจในความงาม (Aesthetic Interest) มีความอ่อนไหวสูง ซึ่งลักษณะดังกล่าวยังสอดคล้องกับ (Shusterman 1993; Mattick 1993) ที่กล่าวว่าผู้หญิงมักแสดงออกในลักษณะที่แสดงความเมตตาสงสารมากกว่า เห็นอกเห็นใจผู้อื่น จู้จี้และ ชอบความสวยงาม มีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่า เครื่องคิดในเรื่องของจริยธรรม มีการควบคุมอารมณ์และ กิริยาได้น้อยกว่า นอกจากนี้ Edmund Burke (1957, 1968) ผู้หญิงจะมีความพึงพอใจทางสุนทรีย มากกว่าเพศชาย มีความรู้สึกเพลิดเพลินกับสุนทรียภาพได้อย่างบริสุทธิ์ ผลลัพธ์อันนี้เป็นความเกี่ยวพันที่ มีนัยยะหนึ่งถึงความคิดเรื่องความพึงพอใจ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ (disinterested pleasure) และนักทฤษฎีเป็นจำนวนมากให้เหตุผลว่าหญิงและชายมีความเข้าใจซาบซึ้งทางศิลปะและผลิตผลทาง วัฒนธรรมอื่นๆ ต่างกัน

3. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาของบุคลากรสายสนับสนุนสูงกว่าบุคลากรสายวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากพบว่ามหาวิทยาลัยมีการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมตามพันธกิจหลักการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นการให้บุคลากรสายสนับสนุนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง จนก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมที่เด่นชัด โดยมีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในภาพรวมของคณะ ซึ่งการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมภายในคณะได้มุ่งเน้นให้บุคลากรสายสนับสนุนมีส่วนร่วม เพื่อให้มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติไทย มีความรัก เทิดทูนสถาบันทางสังคมที่เป็นศูนย์รวมใจของชนชาติไทย และปลูกฝังให้ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทย สอดคล้องกับรัตนชัย เตียววิเศษ (2554) ได้ทำการศึกษา เรื่องความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อบรรยากาศองค์กรในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่าบุคลากรมีความพึงพอใจต่อบรรยากาศองค์กรในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนั้น บุคลากรสายสนับสนุนเป็นบุคลากรที่สำคัญต่อการสนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัย ทั้งการผลิตบัณฑิต การวิจัย บริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และยังเป็นต้นแบบและมีผลต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้การปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนมีผลต่อการเป็นต้นแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา หากได้รับประสบการณ์ที่ดี ประทับใจ จะนำผลไปปฏิบัติเมื่อจบไปทำงาน

ความพึงพอใจ ในกลุ่มนิสิต

1. ระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทางพุทธศาสนา งานวันเกษียณอายุ ฯลฯ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่สวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งการแต่งกายของผู้เรียน ผู้สอน กิจกรรมความงามและสุนทรียะต่างๆ มีบรรยากาศที่สร้างความสุข เจริญตาเจริญใจให้กับผู้เรียน เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องอาหารที่สะอาดถูกสุขอนามัย การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุนทรียภาพนั้นควรได้รับการวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพราะสุนทรียภาพในตัวบุคคลมีผลต่อพฤติกรรม รสนิยม ความรู้สึกนึกคิด และการแสดงออกเมื่อจบการศึกษาออกไปสู่สังคม ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับกลุ่มคน สิ่งที่สำคัญสำหรับสถานศึกษาในการสร้างสุนทรียภาพคือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางอารมณ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ให้รู้สึกได้ถึงความงามและความซาบซึ้งต่อคุณค่าของสิ่งต่างๆ ผ่านกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรม

และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉรา สุขารมณี และพรณี บุญประกอบ (2542) ที่ได้อธิบายว่า การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมถือเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา ให้นำอยู่ซึ่งเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของการสร้างวัฒนธรรมที่ดีการสร้างสุขลักษณะ และรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยถือเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของการบริหารงานทางการศึกษาที่ดี และสอดคล้องกับ ฉัตรชนก สายสุวรรณ (2548) ที่ได้อธิบายว่า บรรยากาศขององค์กรนั้นคือ ทักษะคิดความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจ หรือความเชื่อของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อ การประพฤติปฏิบัติงานของบุคลากร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ โกวิท มัชฌิมา (2550) ที่ได้อธิบายว่า สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความสามารถ ความสนใจ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากสภาพแวดล้อมที่ดี จึงส่งผลให้นักศึกษาและบุคลากรเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ของนิสิตชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก สุนทรียภาพเกิดขึ้นและพัฒนาได้กับทุกเพศทุกวัย ทุกช่วงเวลา เมื่อได้คุ้นเคยและมีความเข้าใจแล้วจะทำให้เกิดทักษะการสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย เป็นการพัฒนาทักษะทางอารมณ์เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพในตนเองอย่างแยกคาง นอกจากนั้นถ้าเริ่มต้นจากการมีความเข้าใจในงานศิลปะแขนงใด แขนงหนึ่งหรือความงามในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ก็จะสามารถทำให้เข้าใจถึงศิลปะแขนงอื่นหรือความงามอื่นๆ ได้อย่างง่ายขึ้น และจะกลายเป็นสุนทรียภาพแห่งตน หรือ สุนทรียภาพของตนเองในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตพันธ์ พึ่งจิตร (2551) ซึ่งพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามเพศ พบว่าทั้งด้านอาคารสถานที่ และการให้บริการผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความรับรู้ถึงบรรยากาศด้านภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ บริเวณคณะเภสัชศาสตร์ในทางที่ดีทั้งหญิงและชาย

นอกจากนั้น สิ่งสำคัญที่จะให้นิสิตได้ซาบซึ้ง เห็นความสำคัญถึงการพัฒนาศุนทรียภาพให้เกิดกับตนอย่างยาวนานจนเกิดเป็นค่านิยมที่หวงแหนและพร้อมที่จะปฏิบัติให้เกิดสิ่งที่ตั้งตามมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ว่าโลกในอนาคตจะเป็นโลกแห่งการผสมผสานทางวัฒนธรรมต่างชาติต่างภาษา นิสิตต้องเรียนรู้ที่จะรักเพื่อนมนุษย์ไม่ว่าเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ใด เห็นคุณค่าและประโยชน์จากการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และในขณะเดียวกันก็มี “ภูมิทัศน์

ทานทางวัฒนธรรม” บนฐานแห่งความรักในความเป็นไทยที่จะช่วยให้เขารู้จักไตร่ตรอง ไม่ใช่ไขว่ไขว่ไปกับกระแสวัตถุนิยมและวัฒนธรรมไร้สัญชาติ รู้จักปรับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ตามกระแสโลก โดยยังคงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าแห่งมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสังคมไทยเอง

3. นิสิตแต่ละชั้นปี มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตชั้นปี 1 มีความพึงพอใจสูงกว่า ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ โดยส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมนับถือและศรัทธาในความเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมใจของชนชาติไทยที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ การดำเนินงานโครงการและกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในทุกโครงการ/กิจกรรม ดังนั้น การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนิสิตใหม่ของคณะ จึงจัดขึ้นโดยนำเอาแนวคิดในเรื่องของความนับถือและศรัทธาในความเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มาเป็นแนวทางในการรมนิสิตได้เข้ามาร่วมกันทำกิจกรรมให้ได้จำนวนเป้าหมายที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิรวัดน์ วีรังกร (2542) ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาจะเป็นการปลุกฝังให้เกิดความรัก ความสามัคคีที่ดีต่อองค์กร และยังทำให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และการอยู่ในสังคม ได้รับหลักการคิดสำหรับการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต ตลอดจนถ้ามีการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมนั้น จะช่วยพัฒนานักศึกษาหลายประการ ทั้งด้านความคิด ทักษะคิด พฤติกรรม ตลอดจนความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ เพื่อที่จะสร้างและหล่อหลอมให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ คือเป็นทั้งคนดีคนเก่ง สามารถออกไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ด้านบุคลากร

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมเกิดประสิทธิภาพ ทางคณะฯ ควรปลุกฝังให้บุคลากรทั้งสายสนับสนุนและสายวิชาการได้มีส่วนร่วมและมีบทบาทอย่างเท่าเทียมกัน โดยเน้นการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือในการทำกิจกรรมของบุคลากรของคณะรวมถึงนิสิต

ด้านนิสิต

1. ควรมีการบูรณาการงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอน โดยสอดแทรกให้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาเรียน
2. จัดกิจกรรมให้ทุกชั้นปีมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและปลูกฝังให้นิสิตทุกชั้นปีเห็นความสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมและรักษาไว้ซึ่งค่านิยม ในตัวนิสิตนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จุดแข็ง

- 1) มีโครงการสืบสานศิลปะและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและสามารถบูรณาการกับการเรียนรู้ของนิสิตได้อีกด้วย
- 2) คณะฯ มีสถานที่และกิจกรรมที่สอดรับต่อการพัฒนาสุนทรียภาพของนิสิต บุคลากร และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีได้

แนวทางเสริมจุดแข็ง

- 1) คณะฯ ควรจำแนกประเภทของกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ตามความเหมาะสมต่อภาระงาน งบประมาณ และตัวบ่งชี้คุณภาพที่คณะฯ ต้องการเน้นความสำคัญ
- 2) อาจารย์ควรทำความเข้าใจกับสุนทรียภาพทางศิลปะที่มีความหลากหลายแล้วนำไปผสมผสานให้เข้า กับกิจกรรม หรือการเรียนการสอน

จุดที่ควรพัฒนา

ควรวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนหรืองานวิจัยที่เป็นไปได้เพื่อผลักดันให้เป็นโครงการที่สามารถ บูรณาการกับพันธกิจด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

ควรสร้างระบบบูรณาการการเรียนการสอนกับโครงการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

บรรณานุกรม

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2556). กรุงเทพฯ . (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

<http://www.thairath.co.th/content/341567> . 29 เมษายน 2556

กิติมา อมรทัต. (2530). ความหมายของศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กิริติ บุญเจือ. (2522). สารานุกรมปรัชญา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

โกวิท มัชฌิมา. (2550). การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กาฬสินธุ์เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เครือจิต ศรีบุญนาค และคณะ. (2542). สุนทรียภาพของชีวิต. กรุงเทพมหานคร : คอมพิวเตอร์.

จิรวัดน์ วีรังกร. (2542). แลกเปลี่ยนเรียนรู้คุณภาพการจัดการกิจกรรมนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉัตรชนก สายสุวรรณ. (2548). อิทธิพลแบบปรับของประเภทของครูอาชีวศึกษาและบรรยากาศ

องค์กรตามการรับรู้ที่มีต่อโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นระดับบุคคล

ในการนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชลุต นิ่มเสมอ. (2534). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ทวีเกียรติ ไชยงยศ. (2538). สุนทรียะทางทัศนศิลป์โครงการตำราคณะศิลปกรรมศาสตร์.

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในโอกาสฉลองครบรอบ 60 ปี วิทยาลัยครูสวนดุสิต. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ปณิตพันธ์ พึ่งจิตร. (2551). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดบรรยากาศและ

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.

วิทยานิพนธ์ สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2532). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

อักษรเจริญทัศน์.

พานี สีสวย. (2538). สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : ธนะการพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์

พับลิเคชั่นส์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รัตน์ชัย เตียววิเศษ. (2554). ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อบรรยากาศองค์กรในสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2546). คู่มือการประเมินคุณภาพ
ภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2555 - 2558) ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2553). ศิลปสงเคราะห์ : พจนานุกรมศัพท์ศิลปะตะวันตก (ศิลปวิชาการ 3) (พิมพ์ครั้งที่
ที่ 4) (พระยาอนุমানราชชน, แปล). กรุงเทพฯ: มูลนิธิศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรีอนุสรณ์.
- สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม. (2554). รายงานความพึงพอใจด้านการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติ
ทางศิลปะและวัฒนธรรมของบุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สาโรช บัวศรี. (2531). วัฒนธรรมประจำชาติ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง
สุชาติ เถาทอง. (2532). ศิลปะกับมนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์.
- สุชาติ สุทธิ. (2542). ทศนศิลป์กับมนุษย์. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2535). วัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2540). สำนักงานศิลป์แห่งชาติ 2539. กรุงเทพฯ: ครูสภา
ลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและ
ลักษณะนิสัย : ศิลปะ ดนตรี กีฬา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอดีเอ็นเอสแควร์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). คู่มือการประเมิน
คุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ.2554.
กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

- สำนักนโยบายและแผนสถาบัน. (2555). รายงานการประเมินระดับความพึงพอใจของบุคลากรและ
นักศึกษา ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุนทรียภาพ ในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรมของ
มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2555. มหาวิทยาลัยพายัพ.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2525). มนุษย์กับสังคม สังคม และวัฒนธรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
บำรุงนุกุลกิจ.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และพรณีบุญประกอบ. (2542). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาวะแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Burke, Edmund. (1957/1968). *A Philosophical Enquiry into the Origin of Our Ideas of
the Sublime and Beautiful*. ed.
- Banes, Sally. (1998). *Dancing Women: Female Bodies on Stage*. London: Routledge.
- Hospers, John. (1967). *An Introduction to Philosophical Analysis*. New Jersey: Prentice-
Hall.
- Mattick, Paul Jr. Ed. (1993). *Eighteenth-Century Aesthetics and the Reconstruction of
Art*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Shusterman, Richard. (1993.) "On the Scandal of Taste." Mattick, Paul Jr., Ed.
Eighteenth-Century Aesthetics and the Reconstruction of Art. Cambridge:
Cambridge University Press: 96-119.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

รหัสผู้ตอบ

แบบสอบถาม (สำหรับบุคลากร)

วัตถุประสงค์ แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย ของคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน และ
เติมข้อความให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. สถานภาพ ผู้บริหาร บุคลากรสายวิชาการ (คณาจารย์)
 บุคลากรสายสนับสนุน อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิด วัฒนธรรมที่ดีในคณะศึกษาศาสตร์					
2. คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้บุคลากร ได้มีส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริมการแต่งกายให้เหมาะสม งานวัน สำคัญทางพุทธศาสนา งานวันเกษียณอายุ ฯลฯ					
3. ภาพรวมของคณะศึกษาศาสตร์มีความ ปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูก สุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์					

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดทำป้ายบอกตำแหน่งอาคาร สถานที่ และจุดให้บริการต่างๆ					
5. คณะศึกษาศาสตร์จัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ					
6. อาคารสถานที่ของคณะศึกษาศาสตร์มีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ					
7. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่งอาคารสถานที่ และรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม					
8. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่ง และรักษาภูมิทัศน์ ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
9. คณะศึกษาศาสตร์มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรม (ลานวัฒนธรรม อาคารกิจกรรมอเนกประสงค์ของบุคลากร สโมสรบุคลากร และอื่นๆ)					
10. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ					
11. คณะศึกษาศาสตร์มีอาคารสถานที่ ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น					
12. คณะศึกษาศาสตร์มีแหล่งเรียนรู้หรือ					

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
หน่วยงานที่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และอื่นๆ)					
13. คณะศึกษาศาสตร์มีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาสุนทรีย์ภาพด้านศิลปะและวัฒนธรรม (โครงการ/กิจกรรม)					
14. คณะศึกษาศาสตร์มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม					
15. ความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดกิจกรรมพัฒนาสุนทรีย์ภาพในด้านศิลปะและวัฒนธรรม					

๓. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสุนทรีย์ภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

รหัสผู้ตอบ

แบบสอบถาม (สำหรับนิสิต)

วัตถุประสงค์ แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย ของคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน และ
เติมข้อความให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง ไม่ระบุ
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปี ปี 1 ปี 2 ปี 3
 ปี 4 ปี 5 อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิด วัฒนธรรมที่ดีในคณะศึกษาศาสตร์					
2. คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนให้นิสิตได้มี ส่วนร่วมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดี เช่น ส่งเสริม การแต่งกายให้เหมาะสม งานวันสำคัญทาง พุทธศาสนา งานวันไหว้ครู ฯลฯ					
3. ภาพรวมของคณะศึกษาศาสตร์มีความ ปลอดภัยของอาคารสถานที่ สะอาดถูก สุขลักษณะ และตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์					

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดทำป้ายบอกตำแหน่งอาคาร สถานที่ และจุดให้บริการต่างๆ					
5. คณะศึกษาศาสตร์จัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมให้นิสิตมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ					
6. อาคารสถานที่ของคณะศึกษาศาสตร์มีความสะอาด และถูกสุขลักษณะ					
7. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่งอาคารสถานที่ และรักษาภูมิทัศน์ให้สวยงาม					
8. คณะศึกษาศาสตร์มีการปรับแต่ง และรักษาภูมิทัศน์ ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
9. คณะศึกษาศาสตร์มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรม (ลานวัฒนธรรม อาคารกิจกรรมอเนกประสงค์ ของนิสิต สโมสรนิสิต และอื่นๆ)					
10. คณะศึกษาศาสตร์มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ					
11. คณะศึกษาศาสตร์มีอาคารสถานที่ ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น					

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12. คณะศึกษาศาสตร์มีแหล่งเรียนรู้หรือหน่วยงานที่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และอื่นๆ)					
13. คณะศึกษาศาสตร์มีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาสุนทรียภาพด้านศิลปะและวัฒนธรรม (โครงการ/กิจกรรม)					
14. คณะศึกษาศาสตร์มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม					
15. ความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดกิจกรรมพัฒนาสุนทรียภาพในด้านศิลปะและวัฒนธรรม					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ